اسماعيل صفا

حيات

صاحب و ناشرى : باب عالى قارشوسنده ١٣ نومرولى كائنات
كتبخانه‌سى صاحبى
لئون

استانبول
مشترك المنفعه عثمانلى مطبعه‌سى
باب عالى جاده‌سنده سپتجيلر سوقاغنده نومرو ٢٧
١٣٢٨

کائنات کتابخانه‌سی

باب عالی قارشوسنده نومرو ۷۳

مرحوم اسماعيل صفا بكك
ترجمهٔ حالى

بيوك اغابكم شاعر مادر زاد اسماعيل صفا بك مرحومك كليات اثارينى جمع وطبعه دلالت ايدن كائنات كتبخانه‌سى مديرى اوخانس افندى ؛ بندن مرحومك بر ترجمهٔ حالنى ايسته‌دى . قاردشلرمك وفاتيله اون سنه اول قلبمده آچيلان درين ياره‌لرك حالا قانامسندن قورقارم . بو ياره‌لر ظاهراً نه‌قدر قبوق باغلاسه ايچين ايچين درينلشمكدن بر آن خالى قالمامشدر. قلبمه چوكن بو كابوس الم بكا شمدى‌يه قدر اونلردن بحث ايتمك جسارتنى ويره‌مه‌مشدى . بيوك برداهئ ادبمزه كوره اك كوزل شعرلر سويلنه‌مه‌ينلر اولديغى كبى اك آجى فريادلرده قلبك جدران مظلمه‌سى ايچنده بوغولانلردر ديه‌بيلرم . تاريخ ادبياتمزى يازان پيشوايانمزدن برينه وقوعبولان

طلبی اوزرینه بو یولده بر ترجمهٔ حال یازوب
ویردیکم زمان بومشغله‌نك اسکی تأثرلرمه یکی برشی علاوه
ایتمدیکنی حیرتله کوردم . بن ایسه عوامل حیاتیه‌مزك
اك مهملرندن اولان زمانه بویله مقدس خاطره‌لر اوزرینه
ده بر پردهٔ نسیان چکه‌جك قدر قوهٔ اغفالیه عطف
ایتمیوردم . ارتق اکلادم ، کیتدکجه درینله‌شن او یاره
بوکون اوقدر دریندرکه اونك تکرار قنامه‌سندن قورقق
بر ظیفهٔ مهمه‌دن قاچمق ایچون کافی بر وسیله اولاماز .
بالعکس مرحومك حیات ادبیسنه بر مرآت مصفا اولان
شعرلرینی سادەجه چرچیوه‌لمك قبیلندن اولمق اوزره
حیات خصوصیسنه‌عائد یازه‌جغم برقاچ سطر اوموزلرمدن
اهمال ایدلمش بر وظیفه‌نك آغیرلغنی قالدیردیغی ایچون
روحمده برانشراح معکوس طویمقده‌یم . بو انشراحی بر
آی اول مسوده‌سی اولمیان او ترجمهٔ حاللری یازوب
ویردیکم زمان نصل حس ایتمش ایسه‌م بو کون شو
سطرلری تکرار یازارکن ینه اویله حس ایدییورم .

طانیمدیغمز شاعرلرك ، ادیبلرك آثارندن پك ذوق
آلامیورز . اکر ذوق آلیرسه‌ق او زمان بزی تسخیر

ایدن آثار صنعتك صانعنی‌ده طانیمق ایسته‌یورز . اثرله مؤثر آره‌سنده برمناسبت وار، بو محقق . صنعتی کوروب بکندکدن صوکره صنعتکاری ده کورمك هوسی هپ شو مناسبت خفیه‌نك افکاره تودیع ایتـدیکی مراقدن تولد ایدییور . بومناسبت اوقدر جلی‌درکه بعضاً شاعرك حیات خصوصیسی بیلنمزسه شعرلری آکلاشلماز بیله.

٭٭٭

اسماعیل صفا بك : حجاز ولایتی مکتوبجیسی ایکن ۲۹۶ تاریخنـده وفات ایدن پدرمز محمد بهجت بکك بیوك مخدومیدر . ۱٤ ذی القعده سـنه ۲۸۳ تاریخنه مصادف ۹ مارت ۲۸۳ تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده « صفا » ایله « مروه » اره‌سـنده واقع « مسعا » محله‌سنده تولد ایتمشدر .

دیمك‌اولیورکه پدر وفات‌ایتدیکی‌زمان برادراون اوچ یاشنده قدر وارمش . والده‌مزك طقسان تاریخنده وفات ایتمش اولمسـنه کوره یدی یاشـنده‌ده اوکسوز قالمش اولدیغی آکلاشیلیور . بونکله برابر منسیاتده کی « مقبر

مادری زیارت » عنوانلی منظومه‌سندن استدلال اولنورکه
مرحوم سمای صباوتنده اوچان والده نگاهنه خیالاً
اولسونه قاووشه‌جق قدر بختیار اوله‌بیلمشدر. کوچوك
اغابکم احمد وفا بك‌ده صانیرم بوخیالك، بوخیال مادرك
موهوم بر ابتسامنه نائلیتله بکام اولمشدر، چونکه اوده
اوزمان بش التی یاشنده واردی.

پدرك وفاتنه قدر مکه‌ده کچن بودم صباوت هر
ایکیسنك حیاتنده بیوك براهمیتی حائزدر. صفا بکك
همان ایلك شعرلری مکه‌یه عائد تحسرلردن مرکب برر
نوحه‌در. یکرمی یاشنده سویلدیکی شعرلردن « خذما
صفا »ده مندرج اولان « آه مکه » عنوانلی منظومه‌سی
بوتحسرلری اك بلیغ برشیوهٔ معصومانه ایله اثبات ایدر.
اومنظومه‌لری اوقودقدن صوکره مثلا حسیاتده کی
« خاطرهٔ صباوت » عنوانلی شعرنده تصویر ایتدیکی
سرکذشت جندیانه‌سنه‌ده واقف اولانلر مکه ده‌کی حیات
مسعودانه‌سی حقنده برفکر حاصل ایده‌بیلیرلر.

پدرك وفاتی متعاقب استانبوله کلدك. برادرلرم
بالامتحان دارالشفقه‌نك ایکنجی صنفنه قیداولوندیلر.

بونکله برابر اونلر عربی وفارسی‌یی سنلرینک مساعد اوله‌جغی درجه‌دن‌ده فضله بیلیرلردی. کلستانه پك کوزل معنا ویردکلری کبی بر درجه‌یه‌قدر معناسنی‌ده آکلادقلری « قصیدهٔ برده » یی آهنك مخصوصیله ایکیسی بر آغیزدن ازبر اوقودقلری زمان دارالشفقه‌نك بعض بانیلری‌ده‌داخل اولدیغی حالده سامعین ایچنده تأثرلرندن آغلایانلر اولوردی.

مکتب حیاتی اولدقجه صیقنتیلی کچدی . فقط یالچین قیالر ایچندن براق صولر صیزدیغی کبی مکتبلرك اوخشین دیوارلری، سیاه صیرالری آراسنده‌ده الك منور ذکالر تابان اولور : شاعر مادرزادك ایلك شعرلرینه‌ده ایشته بو مکتب صره‌لری مهد ظهور اولدی .

مکتبدن چیقدقدن صوکره برخیلی زمان معلم ناجی مکتب ادبنك مداومی اولان کنج شاعر «خذما صفا» یی تماميله او مکتبك تأثیراتی التنده یازمشدر دینیله‌بیلیر. بونك ایچون پدرك اشعارندن بشقه کندیسنك ایلك دورهٔ شاعریتنه عائد آثاری حاوی اولان بومجموعه لفظاً ومعناً سراپا ساده‌لکه وسلاسته مثالدر .

مکتب اعدادیٔ ملکی منتهی صنفی ادبیات عثمانیه

معلملكنده ناجی مرحومی استخلاف ایتدیکی زمان یکرمی اوچ یاشنده وار یوقدی. اوچیوز یدی تاریخلرنده انتشار ایدن « مرصاد » مجموعهٔ موقوته‌سنك ده سرمحررلكنی درعهده ایتدکدن صوکره شاعر مادرزادی طانیمایان منتسبین ادب آزالمغه باشلادی . او شایان حیرت برسهو - لت وسلاستله آقار صولرکبی شعرلرینی مرصادك صحیفه - لرینه دوکیوردی .

بو بویله آیلرجه دوام ایتدی . فقط برکون — کامل پاشانك ینه‌صدارتدن عزل اولنمسی اوزرینه — مأمورلر کلدی ، غزته‌نك مدیر مسئول وصاحب امتیازیله سر - محررینی ماببنه کوتوردیلر . مجموعه‌ده « کامل » امضاسیله انتشار ایدن برغزل ژورنالجیلرك اخبارینه کوره کامل پاشانك فلاکت انفصالنه تلمیحاتی حاوی ایمش . ایکی کون سورن استنطاق نتیجه‌سنده سرمحرر وصاحب امتیازك سبیللری تخلیه اولنور . فقط غزته مؤبداً جزای تعطیله اوغرار .

عالم شعر و ادبه ووریلان شو ضربه‌نك تأثیر مضیق سنه‌لرجه دوام ایتدی . فقط صوکره یکی بر تجلی یه

مظهریتله آچیلان دور جدید ادب برقاچ بیوك شاعر یتشدیردیکه شاعر مادرزادده شبهه‌سز اونلردن بریدر .

منسیاتك انتشاری اوزرینـه آفاق صنعتده برعکس دورا دور حاصل ایدن آلقیشلر شومدعانك الك جلی بر برهانیدر . او زمان امثالی آره‌سنده برموقع ممتاز قازانان « مکتب » رساله‌سی ۲۸ تشرین‌ثانی ۳۱۲ تاریخلی نسخه سنده صفا بك ایچون شوسطرلری یازییوردی :

« بعض بختیار شاعرلر واردرکه ایلك حرکت قلیمه لرندن اعتباراً لایق اولدقلری موقع‌ادبی‌یه نامزد اولورلر ؛ بویله‌لرك رهگذار افکاری اعـوجاج وانحنادن بریدر ، نقطهٔ حرکتلریله منزل مواصلتلری آره‌سنی بر اشـارت هندسیه ایله طولدورمق لازم کلیرسه انجق برخط‌مستقیم رسم اولنه بیلیرکه بوده جدائق نائلیته آچیلان طرائق ادبیه‌نك الك قیصه فقط الك صعب‌الاتجاه اولانی‌در . کرهٔ دماغ بر نوبهار پر حضور ایله محـاط ، روح بر طفل مسعود آرمیده اوللی ، اوزاقدن کوردیکی سـواحل اشتهارك زمزمهٔ دعوتی دیکلیه‌رك امواج مساعی آره‌سنده کمال امنیتله ایلریله‌ملی ، شماتهٔ محاسداته قارشی بی تأثر ،

آوازهٔ تقدیراته قارشی لاقید قالمالی که انسان راستیٔ راه متخذی محافظه ایده بیلسین .

ایشته « منسیات » مؤلفی بو شـاعرلردندر . نصل باشلادیسه اویله دوام ایتدی . ایی باشلادی، اوقدر ایی باشلادی که اثرلری اوته‌ده بریده هنوز انتشـار ایتدیکی صره‌ده کندیسنه « شـاعر مادرزاد » دیدیلر ؛ اوقدر ایی باشلادی که ایلك یازدیغی شی‌بیله بوکون براثر ادبی اولمق اوزره قبول ایدیله بیلیر . برموفقیت ادبیه که صفا بکدن باشقه‌سنه نصیب اولمامشدر صانیرم ، بوموفقیت‌اوکا بردوارهٔ سکروغرور کتیرمدی. کنج شاعر باشلادیغی کبی دوام ایتدی . فقط تکمل وترقی ایتمك شرطیله. نفخات تجددی آهسته آهسته تنفس ایدیور ؛ بوکون یازدیغی شی برکون اولکی یازدیغنه « بن اونك بیوك قارداشی‌یم » دیوردی . اکثریسی توأم‌اولان بونفایس آثار بر آهنك وفاق، برامتزاج اخوتمندانه ایله برلشیور، قلوب‌قرائینده الاله طولاشیوردی . الك یبـانجی کورونتلری بیله ایکی ساحل آره‌سنده‌کی جسر طبیعی کبیدی .

« شاعرمادرزاد بزه «سنوحات»نده نصل کوروندیسه

« منسیات » ندەده اویله کورونیور: صاف ، صمیمی ، طبیعی مع مافیه ماهر ومترقی . »

بوراده شاعرك اسکی برشعریله صوك شعرلردن بری آرەسنده بر مقایسه یاپلدقدن صوکره دوام اولنەرق دینلیورکه :

« ایکیسی آرەسنده نەقدر فرق واردکلی ؟ هیچ اولمازسه درتسنەلك برتجربۀ قلمیەنك وعد طبیعیسندن زیاده اولان بوفرق صفا بکك فوق‌التدریج ایلریلیوب کیتمش اولدیغنه دلالت ایدر كه ترقینك بوصورتی‌اك جلی بر اهین دهائتدندر .

« دهای‌شاعرانه .. اوت صفابکده وارلغنی‌انکارایتمك جائز اولمایان مزایای ادبیەنك برنجیسی‌دهای‌شاعرانەدر. باشقه هیچ برشاعرمز یوقدرکه اونك قدر سهولت انشادیەیه مالك اولسون : سهولتك بو درجەسنه تملك انجق براستعداد فطری سایەسنده ممکن اولابیلیر . اونی قازاندق ، سعی ومهارتله اوسهولتی کوسترمك محالدر .

« اینسترسه الفاظی آلیر ، اوینار ، کلمەلری قلمی اوجنده ایستدیکی کبی تحریك‌ایدر ، صنایع‌بدیعەیی —

حقه‌باز یووارلاقلری کبی — شیمدی طوپلار ، شیمدی طاغیتیر : شاعر مادرزاد بونلرك هپسنه مقتدردر . . . »

شو یازیلرده جنابك سحار قلمنی کورمه‌مك ممکنمیدر؟ اوت جناب «مکتب»ده بوسطرلری یازارکن کمال زاده اکرم بكده ع. نادرامضاسیله ثروت‌فنون ستونلرینی صفا بك حقنده کی تقدیراتیله طولدوریپوردی . اونی نه‌قدر سودیکنی اخلاقنی نه‌درجه بکندیکنی قلب صفا قدر صاف اولان لسان جنانیله اکلاتدقدن صوکره :

« ایشته، دییور، صفانك اشعاری‌ده کندیسی کبیدر: هر بریتی، هرمصراعی صمیمیت مردانه، فضیلت شاعرانه‌سنه برتجلیگاه نورا نور اولور . آلنی آچیق ، یوزی پاك آدملرك مخصوصاتندن اولان سلامت افاده ، وضوح افکار ، علویت وجدان اشعار صفاده جذاب روح اوله‌جق قدر موجوددر . هله موهبهٔ شاعریتنه رونق ویرن قدرت نظمیه‌سی حقیقةً شایان حیرتدر ؛ « دستنده مثال موم ترکیب قصد ایتدیکی شکل ایله بولور زیب »

« منسیات » یوقاریدن اشاغی اوقونولسون. بریا کلشه برنقصان افاده‌یه تصادف‌اولنه‌ماز . شاعرك بتون‌اشعارنده

ایکی اوچ مسامحه‌سی ‌ایله کوروله‌مز. او اشعار قیمتدار هم روان نسیم بهار اولان انهار گلستان کبی خوش جریاندر؛ لطائف طبیعیه، محاسن بدیعه‌لری وجد آور فکرو وجدا-ندر. بویله کوزل کوزل پارلاق پارلاق شعرلری اوقدر سلامت و آهنك، حسن اسلوب، وضوح بیان ایله هانکی شاعرمز سویلیه‌بیلیر؟ باقکز «وادی» عنوانلی منظومه-سنده‌کی شو قطعه‌لره ...»

ظلال الهام صاحب محترمی بورایه وادی عنـوانلی منظومـه‌دن برقاچ قطعه نقل ایتـدکدن صوکره دوام ایدییور:

« همان هر قطعه‌سی بونلر قدر کوزل اولان شو منظو-مه‌ده شاعر برچوق الواح طبیعتی ترسیم ایدییور، او بویوك رسامل کبی که لوحه‌لرینه اعتنا ایتدکلرینی کوسترمکسزین اوزه‌نیرلر؛ بوتون قافیه‌لر مقید، فقط هیچ بری زورله بولنمش دکل؛ هر بیت، هر مصراع بلنـد آهنك، فقط طبیعیلکدن اصلا تباعد ایتمه‌مش. ساده دلانه‌لك طرزینه بورونه‌رك برقلب مجروحك انیننی افاده ایدن صوك قطعه ایسه صاحبنك رقت حسنه نه‌کوزل دلیلدر. »

خزان عنوانلی شعری متعاقبده شو سطرلر اوقونیور:
« بونلرده بر طاقم الواح طبیعتکه شاعرك وسعت قریحه‌سنه ، شدت خیالنه ، علویت افکارینه مرایای انجلادر . صفا بك بوپارلاق تصویرلری یاپار یاپارده شعرینی کندی مخصوصاتندن اولان اوسویملی طبیعیلکه دوشمدیجه بیتیره‌مز : صوك قطعه شاعرك طبیعت فارقه‌سنی نه کوزل تعیین ایدییور . هر شعرنده بوطبیعی شیرینلکه ، بو روحه تأثیر ایدن ساده‌لکه تصادف اولنور . »

«منسیاتك مندرجاتی سراپا کوزلدر، هپسی مکملدر. معمافیه بواشعار ارەسندە قیزل طوپراق ، شکوفهٔ پران ، کوزل سسلی کوزل، بهاری استقبال، صیف وشتامحصولیدر ، برتماشاکاه ، رؤیاده کشت وکذار ، نشوهٔ حیات، فضیلت ، تضمین ، طیف سیاه عنوانلی منظومه‌لری دیکرلرینه فائق بولورم . هله اون ایکیشر بیت غرادن مرکب والتی بند اوزرینه مرتب مرثیه‌یی ... اوبرقلب جریحه دارك محرق فریادلرینی یورکلره اسماع ایدن بلیغ، معجز مرثیه‌یی صفا بکك اك کوزل شعری ، اك بویوك اثری عد ایدرم . . . »

مرحومك ايلك حرمنه عائد اولان بومرثيه حقيقة
کوز یاشلریله یازلمش براثین قلبدر . یالکز بومرثیه دکل
منسیاتده بو مرثیه‌یی تعقیب ایدن کتابهٔ مزار ، ینه او ،
کندی کندیمه، عنوانلی منظومه‌لرك هربری برر فریاد ،
برر کوز یاشیدر که منبعنی او مرثیه‌دن آلیر . حتی شو
کتـابده کی « دکلدر ! » عنوانلی شعری‌ده ینه اودر ،
باشقه بر شی دکل ! تأهلندن پك ممنون اولان بو بدبخت
شاعر چوق کچمه‌دن بر ضرب دست اجلله آشیان سعادتنك
تارومار ایدلدیکنی کورمش ، رفیقهٔ مرحومه‌سنك آرقه‌
سندن سنه‌لرجه آغلامشدی. فقط برماتمی تعقیبده بر نه‌قدر
اصرار ایتسه‌ك معندانه برثبات ایله بتون کدرلری سیلن
دست مخفیٔ زمانك نجهٔ غالبانه‌سنده ماتملرمزده ئولور.

شاعر مادرزادك شوموت ناهنکام ایله سنه‌لرجه دوام
ایدن حیات ماتمیسی نهـایت یکی بر تأهلك برر محصول
نوینی اولان چوجقلریله مبدل سعد وسرور اولیور .
نه‌چاره که بوسعادت‌ده پك آز دوام ایدییور . ایلك حرمی
الندن آلان برخسته‌لق ، اسبـابی مجهول فقط دواملی
برنوبت هنوز اوتوز یاشنده بولنان شاعری فراش اضطرابه

سرییور . منسیاتده کی « خسته‌لق اثری » عنوانلی شعری
او زمانکی حال بیماریسنی مصوردر . دوقتورلر تبدیل هوا
توصیه ایدییورلر . استیضاح ایدییورسکز : معنیدار
براسفله « برشی دکل! » دییورلر . فقط کتمی افشاسندن
بلیغ اولان لسان حاللری اعلان ایدییور که دوداقلرنده
طولاشوب فقط سویلنه‌مه‌ین اومدهش کله «ورم» در. مع
مافیه شاعرك تبدیل هوا مقصدیله برقاچ آی میدیللیده
وقت کچیرمسی بر درجه‌یه قدر اعادۀ عافیت ایتمه‌سنه مدار
اولیور وخسته‌لق بردورۀ توقفه کیرییور . « میدیللی »
عنوانلی شعری اورادن یازیلوب ثروت فنونه کوندرلمش
وشو خسته‌لقدن تاریخ نفینه قدر سویلدیکی دیکر شعرلر
« حسیات » نامنی ویردیکی بوکتابه وجود ویرمشدر .

استانبوله عودت ایتدکدن صکره اوخائن خسته‌لغك
تمامیله برطرف اولدیغنه بزی اینـاندیره‌جق قدر حالنده
ایبلك کوردك . فقط مثلا کولرکن — چونکه مرحومك
پك صاف و صمیمی خنـده‌لری واردی — مزعج بر
اوکسوروك اونی ساعتلرجه بیحضور ایدردی . جکرلرینه
مسلط اولان اوسینسی مرض چولوغی چوجغیله براز

كولوب اكلنمه‌سنى اوكا چوق كورردى . بونكله برابر اونك بتون سعادتى چوجقلرندن عبارتدى . وبر چوق شعرلرينك موضوعنى‌ده ينه اونلر تشكيل ايدردى (ايكى كوچوك قيزى سلما ايله عليانك فلاكت ارتحاللرينى دها حال حياتنده ايكن كوره‌رك ايكى كره قلبندن وورلدى. چوجقلرينك اك بيوكى اولان سلامى ايسه راه ابديتده باباسنى تعقيب ايتدى) كنديسى خسته ايدى . فقط صحتنه اعتنـا ايده‌رك ، دائما قطرانلى علاجلر آله‌رق او قاتل مرضى يمكه چاليشيردى. اجل وظيفه‌سنى ايفاده استعجال كوستردكجه اونك :

طوپلار اولادمى : مستغرق و مسحور وشغف
كلبهٔ ماتمى پرطرب عيد ايدرم
منظره‌ك بزم صفازادمى قهر ايلسون
سنى اى موت شو صبيان ايله تهديد ايدرم

طرزنده فرلاتديغى پرعتاب اوزرينه كويا كريله‌مك مجبوريتنده قاليوردى .

او زمان افريقاى جنوبيده بك مشغول اولان انكلتره دولتى ترانسوال محاربه‌سنى حسن نتيجه‌يه ايصال ايتمشدى. بيلمم كيمك تشويقيله استانبولك اك منور كنجلرندن مركب برهيئت حكومت نامنه قراليچه ويقتوريايى تبريك

ایچون انکلتره سفارتخانه‌سنه کیتدیلر . شاعر مادرزاد بو هیئته داخل ایدی . بزی دائما اصلاحاته سوق ایله خاقان سابقی‌ده بو ایش ایچون ایچه تضییق ایدن انکلتره دولت فخیمه‌سنه شو صورتله ابراز مخالصت ملت ایچون عنایت اولدیغی قدرده عبدالحمید ایچون برجنایت ایدی . درحال سفارتخانه‌یه کیدنلر برر صورتله توقیف و ماینه سـوق اولندیلر . سفیرك کندی حکومتی نامنه توسطی اونلری قورتاردی. فقط ایچلرنده اك زیاده مشوق اولدیغی آکلا- شیلانلر، اله باشیلر میملندی . شاعرمادرزاد بومیملیلر- دن ایدی . ذاتاً اونك کدك پاشاده‌کی اقامتکاهی او زمان ایچون مضر عد اولنان هپ بویله میملنمش اشخاصك زیارتکاه دائمیسی ایدی . ملتك مقدراتنه قلرشی بیکانه قالامیان متفکر ناصیه‌لر بر اوطه‌یه قاپانه‌رق استقبالمزی تهدید ایدن ادارۀ مستبده‌یه لعنتخـوان اولورلردی . بو حقیقت برقاچ کونلك ترصد نتیجه‌سنده یلدیز ارکاننـه منکشف اولدقدن صوکره آره‌سی چوق کچمدی . مدا- ومینـدن الیوم آیدین مبعوثی عبیداه افندی حضرتلری، طائفه ، شـاعر ملك خصلت حسین سیرت بك دیار بکر طرفلرینه تبعید اولندیغی کبی شاعر مادر زادده سیواسده اقامته مأمور ایدلدی .

اویله ضعیف ، نحیف ودائمی بر نوبتله آرام بوده
بر وجودی سیواسـده اقامته مأمور ایتمك اعدامه محکوم
ایلمکله سیان ایدی .

ترجمهٔ حالك بوندن صوکره‌سی پك آجیدر. قلممده
بر طورغونلق حس ایدییورم . موت ایله نهایت بولان
شو سرکذشـت الیمی بردرلو اتمام ایتمك ایسه‌میورم .

اوچیوز اون آلتی سنه‌سی نیسان اواخری ایدی .
پولیسلر ، ژاندارمه‌لرله واپوره کیتدك . مملکتك صاف ، نزیه
بر شاعری ، فنالره بیله فنالق ایده‌مین ، حیاتنی تعلیم و
تعلمه حصر ایدن برعضو ممتازی اك زیاده خدمت ایده‌
جکی برسنده قاتللرکبی ژاندارمه‌لره ترفیق ایدیله‌رك ایشته
سوروليوردی . احمد وفابکله بندن -- ایکی قاردشندن—
باشقه تشـییعنه کلن اولامادی . اوچمزك ده چکه‌مزی
بچاقلر آچیوردی . تسلی ترزنده بولنان جمله‌لرده قلبمزه
بر کشایش ویرمکدن اوزاقـدی . نهایت آیرلمق زمانی
کلدی . تأثرلرمزی قلبمزده حبس ایتمکه چالیشیوردق .
او حالی هیچ کوزمك اوکندن کیتمز . وداعلاشیرکن
یوزمی قومرال صقاللرینه سـوردم وبو صورتله کوز
یاشلرمز بربرینه قاریشدی .

سیواسده‌کی حیاتنك طرز کذرانتی اورادن یازوب

کوندردیکی مفصل مکتوبلردن آکلایورم . برکون بو
مکتوبلری نشر ایتمك ایسترم. اونبرآی ظرفنده اوتوزی
متجاوز مکتوبنی آلدم . موسم صیفه تصادف ایدن ایلك
مکتوبلری اوقدر شکایت آمیز دکلدی . صوکره قیش
باصدیرییور . ضعف آرتیور ، مرض کسب شدت اید-
ییور ، منفی شاعر بتون بتون دوشکه سریلیور. یالکز
امضاسنی حاوی اولان ١٤ شباط ٣١٦ تاریخلی صوك
مکتوبی شو برقاچ سطردن عبارتدر :

«کامی

«باشقه‌سنك یازیسیله سکا مکتوب یازه‌جغم خاطرکه
کلمزدی یا ! ضعفم صوك درجه‌یه کلدی . کیجه کوندوز
یاتیورم . فقط آرتق ضعفه سبب اولان شیلرك جمله‌سی
برطرف اولدی . بوندن صوکره ایلك خبرلرمی آلا-
جقسك انشاالله» ١٤ شباط اسماعیل صفا

بومکتوبنی هونکور هونکور آغلادی . کند-
یسنی صوك دفعه اوله‌رق کورمك فلاکت المهسنه صوك
مکتوبنی آلمق فلاکتیده انضمام ایدییوردی . فقط بنی
اك زیاده متأثر ایدن ، اك زیاده قلبمه طوقونان نقطه شو
کوچوك مکتوبده بنه‌بنی متسلی ایده‌جك سوزلر یازدیر-
مه‌سی اولمشدی . زواللی اغابکجکم ، حیاتنك صوك

دملرنده جانیله اوغراشیرکن ینه بشقه‌لرینی دوشونه‌جك قدر حسلی برقلب طاشیدیغنی ینه اثبات ایدیوردی .

یکرمی‌بش کون صوکره ١١ مارت ٣١٧ تاریخنده ارتحال الیمی وقوعـه کلمش . یاننده بولنانلرك افاده‌لرینه کوره وفاتنه ایکی کون قاله‌رق قوهٔ محاکمه‌سنه غریب بر اختلال طاری اولمش. آیلرجه صوسز برچولك قیزغین قوملرنده قاورولدقدن صوکره برسراب سعادته آلدانه‌رق مسعود اولانلر کبی اوده صوك کونلرنده کندیسنی اومضیق بلادن قورتولمش ظن ایده‌رك عائله‌سنه « هادی حاضرلانسه‌کزآ ، استانبوله کیده‌جکز» دیمکه باشلامش!

سیواسده غریبلر مزارلغنده مدفوندر . یازدیغی شو :

الله

قورتاربنی قهر و شدتندن
فوتمده زمین ایله زمانك
طوپراقده وجودمی بیراقما
آت خارجنه شو آسمانك

قطعهٔ لطیفه‌سنه الیوم سیواس مبعوثی اولوب اوزمانده منفیاً سیواس اعدادیسی معلملکنی ایفا ایدن فضیلتلو شکری افندی حضرتلری طرفندن :

تلطیفنه زائر ایله همت
محتاج دعا اولان صفانك

١٣١٨

بیتی علاوه اولنه‌رق سنك مزارینه یازدیرلمشدر .
(مشار الیهك سیواسـده قاردشمه بر یار جان اولدیغنی وفراش احتضارینه قدر کندیسـنی براقمیـان معاونت دوستانه‌سنی دها صوکره اقامتگاه ابدیسنه قارشی‌ده اظهار ایتمش بولندیغنی بیلدیکم ایچون بوراده کندیلرینه تشکره بورجلی‌یم .)

اغا بکمك ترجمهٔ حال خصـوصیسی بوراده نهایت بولیور . ترجمهٔ حال رسمیسندن هیچ بحث ایتمیه‌جکم . مکتبدن نشأتی متعاقب برمدت اوقاف نظارتنه مداومت ایتمش ، صوکره تلغراف نظارتنه نقل مأموریت ایده‌رك قدرینی هیچ تقدیر ایتمه‌ین بونظارته سنه‌لرجه وقف حیات ایلمش ایدی . کندیسنه اون بش سنه‌ده ویردکلری معاشی بوکون اوقاق بر بهره‌سی اولانلر قولایجه قازانه‌بیلیرلر .
« فلکده بخت اوتانسین یرده قالمش قابلیتدن » .
مرحوم کثیر الاحباب ایدی . کندیسنی هرکس

سوردی . صافیت قلبی ، صمیمیت وجـدانی مخاطبنك
وجـدانی ده تصفیه ایده بیله‌جك درجـه‌ده ایدی .
جزمیده‌کی عادلکرایك توصیفنه موافق برسیماسی‌واردی.
برکون برلکده جزمی‌یی اوقورکن ایکیمزده بوکا دقت
ایتمشدك : آچیق و بلند ناصیه‌سی ، قومرال صاچلری
ماوی‌کوزلری ، سویملی لحیه‌سیله چهره‌سی‌روحه کشایش
ویرردی . ذهناً دائما مشـغول اولدیغندن طـالغنلغی
ارقداشلری آره‌سـنده ضرب مثل اوله‌جق درجـه‌یی
بولمشدی. خبر ارتحالنی ایشیدوب‌ده صمیمی‌تأثر یاشلری
دوکن اوداسی مرتبهٔ عشراتی‌ده کچر: لکه‌سز پیرلانطه‌لر
کبی صاف وقیمتدار اولان برقلبك صوك مکافاتی بوندن
بشقه نه اوله‌بیلور ؟

شمدی ایستدیکمز کبی یازیورز . . دور سـابقده
اونك نامنی ذکر ایتمك دکل، نامنه برایماده بیله بولونیله‌
مازدی . بوکا مثال اولمق اوزره وفاتنه ایمـا طریقیله
یازدیغم بر صونه‌یی شـورایه درج ایده‌رك سوزیمه نهایت
ویره‌جکم که سانسورك ناخن تخریبندن قورتوله‌مدیغی
ایچون وقتیله باصدیریله‌مامشدی :

بر شاعر آفل ایچون

منخسف چهرهٔ مغموم ومدد خواهنده
اولومك ظل سیهنا کی بلیرمش ، حتی
او طونوق رنك عدم چشم کبودنده بیله
حزن بیرنکیٔ خاکیسنی ایتمش ایما .

ورمك بش سنه در نیش سم آلودندن
اویله بر زخم جگر سوز ایله مسموم اولمش
که حیاتندن اثر کوسترەمز هیچ او بدن .
او ذکا سونمکه ، محو اولمغه محکوم اولمش .

آه ، لاکن ینه وار جبهٔ عرفاننده
بشقه بر کولکەسی اندیشهٔ استقبالك ،
بشقه بر سرزنشی صانکه شو استعجالك !

اویله بر لیل اوزانیر سایهٔ اجفاننده
که اولور بر قادینك رعشه نمای روحی
اوچ یتیمك بوغولور اونده بکای روحی !

١٠ تموز ٣٢٦ علی کامی

ادبيات حقيقيه كتبخانه‌سی كلياتندن
طبع و نشر اولنان آثار

١ــ مغدورهٔ سودا [منظوم شعر] اسماعيل صفا (ايكنجی طبعی)
٢ــ انطاق حقك تخميسی [منظوم شعر] اسماعيل صفا (برنجی طبعی)
٣ــ سنوحات ـ ترجيع بند [منظوم شعر] اسماعيل صفا (ايكنجی طبعی)
٤ــ منسيات [منظوم شعرلر] اسماعيل صفا (ايكنجی طبعی)

طبع اولنمقده :

حسيات و اشعار وفا [منظوم شعرلر] اسماعيل صفا و وفا
محاكمات ادبيه اسماعيل صفا

مرحوم اسماعيل صفا بك

حسیات

توله

سمت رأسمده شو میدان فسیحك هرگاه
قعر نایاب کبودیسنه ایتدکجه نگاه :

ایدرم حلّ معمای مسمای اثیر ،
گوررم قلزم بی ساحل موج اندرموج . .
طوپلانیر ، پارچه‌لانیر لجۀ عظمای اثیر ،
صانکه ماهیلریدر کوکبۀ فوجا فوج .

نور و ظلمت طولو برنا متناهی اوچوروم
کندیمی سجدۀ خشیتله قاپانمش بولورم .

روح واله نیجه آوازۀ تهلیل طویار
طیرانگاه ملائك یوجه عالملردن ؛
بانك و آهنك ایله حیوان و نبات و معدن
برالهی گبی گوکدن اینن اصواته اویار .

اولورم صانکه ازلدن ده ابدن ده خبیر
باش دونر، گوز قارارر، جان و دل ایلر تکبیر
٣١ تموز ٣١٥

کتاب الله

بر شاهقه بالاسنه اینسه یدی کتابك
ای قاهر مبدع
ایلردی سرایا جبلی خوف عتابك
خاشع ، متصدع .

یارب نه مؤثر ، نه سلاستلی بیاندر
کوثرلریمی جنتکك بر غلیاندر
اموات قیام ایلهده ماحشرالله
غیاای غضوب — آتش دوزخ ده عیاندر .

قرآن اوله حال وحرکاتکده دلیلك
احکامنه غافل بشر احکامنه رام اول

فرمانی حقیقتدر او دستور جلیلك
فرمانته رام اولده ظفریاب مرام اول .

احکامی : سیاست ، حکمیات ، ادبیات
انواع مزیّات ؛
آیات گزیننده ایدر جمله مسائل
تلقین فضائل .

هر سوره‌ده سازنده نوادر پرجبریل
هر یاپراغنه دینسه سزادر پر جبریل
هر سطرینه بر مکحلهٔ چشم سروشان
هر نقطه‌سنه قرهٔ پیغمبر ذیشان .

سایه‌گده آزالدی ظلمات بشریّت
بکزرمی فروغك سونوك انوارینه بدرك
جائز سکا دینسه گونشی لیلهٔ قدرك
ای نور هدایت !
ای خطبهٔ قدسیه . ایا نازلة العرش
تا سوت نزولکله ضیادار محمّد
ای نور نمای دل بیدار محمّد

ای صفحه‌سی آیینهٔ دیدار محمد
ای نغمهٔ لاهوت
عالم سکا مبهوت .

۲ رمضان ۱۳۱٦

آیا صوفیه

برقبه که وجدان موحدگی محکم
برقبه که علویت دینیه‌یی حائز
برقبه که آلتنده دوشر کفر ایله الحاد
لرزنده و ابکم
درمانده و عاجز .

اول نظره حق و حقیقت کبی چارپار
الواح جلی خطبهٔ ارواح مداری
لاهوت ایله سکانی طورمش قیلار اشهاد

بر داهيه منظر
هر لوح جداری .

هر لوحه‌سی قرص افق آرای قمردر
آویزهٔ رخشنده‌سی آونك كواكب
محراب ايسه هم شعشعهٔ نيرّ و قاد
پرصنع و هنردر
اطراف و جوانب .

روزنلری هاتف بومهابتلی بنانك
هر كوشه‌سی ، هر نقطه‌سی مشحون سرائر
احجار ستونی ايديور خطبه‌لر ايراد
دنياده بقانك
امكاننه دائر .

بر دير اقانيم ايدی وقتيله بو جامع
ناقوسی منار ايتدی ابو الفتح مجاهد
عرفاننه ، تقواسنه يكنزمزمهٔ ياد
بيكلرجه صوامع
بيكلرجه مساجد .

اولمش بوعبادت یری داراتکه معکس
طیفك گورونور سجده‌ده ای فاتح اقلیم
لایقدر ایدلمك بوراده شعرلر انشاد
بندن بو چیقان سس
آوازهٔ تکریم .

١٠ رمضان ١٣١٥

انین عجز

چوق دوشوندم چوق دوشونمك ایسته‌رم حالاسزی،
گوردیگم خلقت کتابنده نه مبهم فصلکز .
چوق دوشوندورمك ایچون خلق ایلەمش مولاسزی
ای حیات، ای روح، ای عقل آکلاشلماز اصلکز .

دال ، وداق صالمق، چیچك آچمق، یمش ویرمك غریب!
تخم نا چیزك نه‌در یارب شو خاصیتلری

خرده بینیکن شو حیوانلر مهیب ودلفریب،
نه‌یدی مبدأده ناصل اولمقده در غایتلری !

ای شعور ای بادئ فخر و غرور انسانلره
ای بشر ای آکلامازکن نفسنی بنلك ایدن
غالبیّت کوستررسك مفترس حیوانلره
یا طفیلیّاته مغلوبیت اك صوکرا نه‌دن ؟

عجزمز مقدور ایکن ای ربّ مفروض السجود
قوهٔ درکیه لازمیدی ویرمك بوش یره ؟
مقتدر ، فعّال ، معجز عقله عاجز بروجود
سرمدیّت ذوقنی ویرمك نیچون فانیلره ؟

برنهایتسز فضا ، حدسز عوالم کشف ایدوب
بسته پای خاکدان اولمق نه مشکل آدمه
جهد ایله تحصیل معلومات وتدوین کتب
صوکرا محکوماً قناعت برحیات یکدمه .

بونده هر برفرد گویا قطره‌در دریانورد
موت ایسه نزد طبیعتده بخار اولمقله بر

هيچدر بر گنج ياخود برك باريكيله ورد
پر طراوت انكشافى خوارخار اولمقله بر.

٢٧ مارت ٣١٥

خاطرهٔ مقدّسه

برزمان بر صبى ايدم يارامز
پرشطارت ، گولر ، قوشار ، اوينار .
بر اويونجاق دگردى دنيالر
اونى بولدقجه باشقه شى آرامز .

صانيرم اگلنجه رعد ايله برقى
يوقدى عندنده حكمى و لوله‌نك
بشيگك جنبشيله زلزله‌نك
بر اينك ده نيدن فرقى .

او زمان بن . . أوت بو شیمدیکی بن
بویله‌میدم ؟ دگل ، اویم آنجق
بر صبی برده گنج اولان ایکی بن
صوکرا بر کون یاشارسه پیر اوله‌جق !

آه ای مهد اقدسم کعبه !
ای گذرگاه عمر طفلانه‌م
یادی ای لرزه بخش اولان قلبه
مکه ای دلده مرتسم لانه‌م .

دوه‌لرله قوافل حجّاج
بدویلرله خیمه‌لر ، چوللر
که سراپا سرابدر گوللر
که بوتون آب رحمته محتاج

مکه حج وقتی عین محشردر
هر طرفده سفیدیٔ احرام
ایله‌مشلر کفنلریله قیام
هپسی غفران ایله مبشّردر .

یاد ایدوب روضهٔ مطهره‌دن
صانکه پیغمبر امّتی دیگلر
بانك لبّیك عکس ایدر ایکلر
بانك تهلیل کوهدن ، دره‌دن .

لجه‌لردن آقین آقین پویان
اورایه طویلانیر قیلار عودت
بشریتده منجلی وحدت
منجلی کبریای بی پایان .

ارض بطحاده گوسترر تپه‌لر
پرصواعق سحابه هیبتنی
شش جهت چاریاری عرض ایلر
یوجه طاغلر صحابه هیئتنی .

بر فقیرك دل پریشانی
آنده ایلر تلافیٔ مافات
شارعك ایشته هیکل شانی
جبل عرض پایهٔ عرفات .

یا محمد شو محشر اسلام
وقف دیوان احترامکدر
سکا لاهوت وقفه گیر سلام
کعبه ایوان احترامکدر .

سکز اون یاشلرنده بر معصوم
تیتره تیردی بنی او منظره‌لر
که صبیلرله پیرلر آغلار
بو تأثرله در نجات عموم .

۲۹ کانون ثانی ۳۱۳

تشییعدن عودتده [*]

غارب گونش عزیمته آماده بر ترمن
بر محمل روان امل ظن ایدر گوزن .

[*] مسئلهٔ اخیره‌ده روم ایلی شمندوفریله سرکه‌جی استاسیونندن تسالیایه سوق اولنان کوکلیلری تشییعدن عودتده توفیق فکرت بکله مشترکاً انشاد ایدلمشدر .

هر یانده بر خروش وتموّج بر ازدحام
هر یوزده ، هر نظرده هویدا خلوص تام .

پرمفخرت دوشلری قول قول گیدنلرك
پر محمدت باقیشلری تشییع ایدنلرك .

گلبانکلر قلوبه نشاط آور نوید
آلقیش ، دعا ، بکای صفا ، خندۀ امید .

یارب نه‌در بوحسّ حمیت که شیخ و شاب
آغوش موته جان آته‌رق ایله‌یور شتاب .

یارب وطن دیمه نیچون مقبل وگدا
اولادی ، مادری ، پدری ایله‌یور فدا ؟

مطلق شو بر تره‌ن طولوسی قهرمانلری
جذب ایله‌یور باروت قوقوسی، طوپ دومانلری.

لایقمیدر بوشوقه تهی برهوس دیمك
اقبال ایچون ، سعادت ایچون بوشمیدر أمك ؟

ملكك بقای شانی سعادت دگلمیدر ؟
كیم اولمق ایستەمز بونی تأمینه مقتدر ؟

شو نلر ، شو محترم ، شو بهادر گوكللولر
اولمقده هپ او خواهش ایله عازم سفر .

الله معینكز اوله عثمانلیلر سزك
تاریخ وصف سطوتكزله طولار سزك

راه وطنده تارك دار و دیار سز
بالله بختیارسكز بختیار سز !

یولداش سزه گوكللری هپ مسلمانلرك
احیا ایچون شكوهنی گچمش زمانلرك

سر حدده التحاق ایدیكز شانلی ارلره
بزدن سلاملر گوتورك هپ او یرلره .

*
* *

او یرلر شیمدی بر تابشگه سیف مجلادر
صفوف غازیان پیرایه بخش صحن صحرادر .

توفك، طوپ، سونكو بردن براوغوردن حمله فرمادر

بوتون ابر ظفردر صانكه فيض افشان اوپرلرده
بهار خون و آتشدر بو بيل جوشان اوپرلرده .

§

اوياندیرمق خطردر غرّه بر شيری منامندن
حذر ! ای خصم بی انصاف دين عثمانلی نامندن

بو قومك تيتره مقرون عدالت انتقامندن
قيليجلر چيقماسين بركره پرسطوت نيامندن

طورولماز پيش قهرنده ، طايانماز ضربنه حائل
صواعقدر ، بوارقدر ، بلا بارانيدر صائل .

§

گيدر ميدان حربه دونمه‌مك عزم سديديله
گيدر عثمانلی غازی يا شهيد اولمق اميديله

مساوی بختيار اولمقده غازيسی شهيديله
يورر بركده بر پير جوان همت حفيديله !

دگل ارککلری ، نسوانی خواهشکار هیجادر
تعرض بویله جنکاورلره برکار بیجادر .

§

یدتسخیره گیجدکجه گیجیدلر، قلعه‌لر هرگاه ،
آچیلدقجه فضای فوز ونصرتده نیجه شهراه

چیقار عیّوقه آهنك ظفر، گلبانك یا الله
جزای فعلنی گورسون سزادر دشمن بدخواه !

شوسوزلر قانله ، آتشله یازلسین وجه غبرایه :
قیلیجدن باشقه یوقدر چاره تدمیر اشرّایه .

٥ حزیران ٣١٣

غازیلری استقبال

واغونلرده کیملر شو مجروحلر
که هپ آنلره منجذب روحلر

که مجروح ایکن کوسترر آب و تاب
که هپ خلق تبریکه ایلر شتاب .

نیچون یاره‌لی بر آلای قهرمان ؟
نه‌دن بویله هم خسته هم شادمان ؟

مهابتلی هپ ، شیرپیکر بوتون
حدوده گیدن شانلی عسکر بوتون .

وغادن گلیرلر فتوحات ایله
حوادث ویررلر مباهات ایله .

صفا گلدیکز ای غزا ارلری
گیدوب آلدیکز اك مهم یرلری ،

گیدوب آلدیکز قلعه‌لر ، سورلر
خبردار اولوب ایله‌دك سورلر .

جنود عدویه مظفرسکز
غضنفرسکز هپ غضنفرسکز .

سزی داغدار ایتدی قورشونلری
فقط سزده محو ایتدیکز شونلری .

مؤیّدسکز عون منّان ایله
نه‌در حرب سزلرجه یونان ایله !

او گوستردی اندامنی ، قدّینی
واروب سزده بیلدیردیکز حدّینی .

آیاق باصدیکز شانله طوپراغنه
که باش کسدی عثمانلی بایراغنه ؛

او بایراق که هم شکل نجم و هلال
اولور نوره غرق ایتدیکی بر حلال ؛

او بایراق که بر حجت عیددر
ایشی ماتم ظلمی تبعیددر ؛

او بایراق‌که قرآنی اعلان قیلار
او بایراغه قرباندر عثمانلیلر .

ناصل حسله تابعسه آیاتنه
اطاعت قیلار اویله رایاتنه .

وجودی بویانمشکن آل قانلره
چیقوب سنجاق آصمق او بالقانلره ،

اورولمقدن اصلا حذر ایتمه‌مك
اسیر ایتدیگی خصمی اینجیتمه‌مك ،

اولنجه بلاد عدو رهگذر
اناثه تعرضدن ایتمك حذر .

اقالیم خصمی ایدنجه مقام
اقانیمدن آلمامق انتقام :

سزك آیری آیری بودر شانکز
عدالت دلیل درخشانکز ؛

عموماً اولوالعزم و یکدلسکز
مروتلی ، وجدانلی ، عادلسکز .

بو هيجاده ای جند آهن بدن
ينه سز بو دعوامی اثبات ايدن .

گوگللر بوتون حرمت ايلر سزه
وطنداشلرم آفرينلر سزه ! . . .

١٩ آغستوس ٣١٣

شهيد محترم عبد الازل پاشا

جسارت ايله‌دی يونان تجاوزی حربه
يتيشدی محوی ايچون بر تدافعی ضربه

اوهيچه صايدی بزی گوستردی بر وارلق
كيم ايله‌دی مدنيلك ؟ كيم ايتدی باربارلق ؟

خدا بيلير بدويلرده اولماز اويله دنی
همان يرك دينه گچسين اويله بر مدنی .

بزم سکوت صبورانه‌مز اطاعتدن
عدو صانیردی بونی عجزدن ، بطائتدن .

جان آندق ایشته قوماندان دیتجه «آرش ایلری !»
جهانی طوتدی بو قومك ظفر ترانه‌لری .

سلاح اوموزده همان آشدی صیرتلر ، تپه‌لر
بو قوم دشمنی کندی یرنده‌ده تپه‌لر .

املی غزا و شهادت اولنجه هر نفره
گوکس ویرر او نفرلر شدائد سفره

نه‌سونکودن، نه‌ده طوپدن، توفکدن اورکرلر
دومانله ، آتش ایله اگلنیر بو عسکرلر

اولورمی جان ویرن انسان سروره مستغرق
مکرکه ترك حیات ایله‌یه شهید اوله‌رق .

ناصل گولر کشی اولدقجه داغدار بدن
مکرکه عودت ایده شانلی بر محاربه‌دن .

وجودی یاره‌لی ، قورشون نشانلی غازیلر
ار اوغلی ار قوجه عثمانلی ، شانلی غازیلر .

تساليادە نه يارارلقلر ايتدى هر بريكز
گيرنجه معركه‌يه مقبل اولدى مدبريكز .

نه قهرمانمش او « عبدالازل » ، اومرد غزا
گچيد بونام ايله من بعد ياد اولنسه سزا .

گوموليدمى او مبارك وجود ، اوپير شهيد ؟
زمينده‌ى مهدى نيچون لحدى اولمامش ناهيد؟

« بيگيتلرم ! چيقه‌لم، غيرت ايله‌يك، شوطاغه !»
ديبوركن آه وورلمش، چكيلمه‌مش اوطاغه .

جريحه‌سندن اودم نا اميد ايمشلر هپ
« وورولدوكز پاشا سزگيتمه‌يك » ديمشلر هپ .

اوكنده عسكرينك رهبر نجات پدر
يالين قيليج، آتك اوستنده اولمق‌اوزره هدر :

« هجوم!.. » امرى ويرمش، وجودى خون آلود
بو وقعه نامنه مطلق اولور مدار خلود .

صوكنده پير دلاور اولور سقوط نما
وجودى خاكه دوشر روحى آسمان پيما .

شهيد دوشمه‌سی دلخون ایدر معیتنی
معیتنده‌کی عسکر طوتار وصیتنی :

جنازه باشده : نفرلر یورر ، گیدر جبله
جنازه باشده : اوتکبیر عکس ایدر جبله

جنازه باشده : دیوب لا آله الا الله
جنازه باشده : اولور هپسی رهنورد فلاح .

جنازه باشده : گچید اوستنه اوشر اعدا
جنازه باشده : آیاق آلتنه دوشر اعدا .

جنازه باشده : چیقارلر عدوبی چیکنه‌یه‌رك
جنازه باشده : عدو اولسه پایمال گرك .

سزك بو حالکز عثمانلیلر نه حالتدر
دگل بو لوحه‌یی تصویره شعرلر قادر .

دم هجومده تهلیللر امان یارب
جهانی تیتره‌ته‌جك شی بو حالت اغرب .

نه‌در بو نعش ایله صولت اوکوهساره هله
لحد یاپیش اوراده سونگولر ، توفکلرله !

طاغك باشنده گومرلو شهید محترمی
كه عزم و رزمده عین شباب ایمش هرمی .

گچن محاربه‌دن طابیه‌سی طورر الآن
محافظ وطن اولمش اوحافظ قرآن .

گومولدی جان ویره‌رك آلدیغی یره جسمی
نیچون ویریلمه‌سین آرتق اومعبره اسمی ؟

نیچون دنیلمه‌لی آرتق او یرلره ملونه ؟
الی الابد قوجه عبد الازلله یاد اولونه .

بو شانلی حرب ایله عبدالازل قرین ابد
مزاری اولسون الٓهی ملکلره معبد .

۱۵ نیسان ۳۱۳

مؤلفلره

شو تألیفلر عکس اصواتکز
که اعصار ایچنده ایدر انتقال ؛
مشابهدر احیایه امواتکز
که ایتمکده ایراد نطق و مقال .

سزك مخطر نامکزدر علوم ؛
معاصر، خلف آشنا کز عموم .

أوت نزد اخلافده دیلسزه
تمامیله بکزه‌ر اثرسز گیدن .
اولور حال و آتی مخاطب سزه
کتبخانه‌لر تا ابد انجمن ! . .

بو اسلوبلر شیوهٔ خاصکز ،
بو سوزلر تماثیل اشخاصکز .

اساتیذ آیندگان بشر
کنوز رموز و حقایقسکز .

سزکله جهان فارق خیر وشر
ستایشله تعظیمه لایقسکز .

اثرلرده ارواحکزدر نهان
بقاکز قرین بقای جهان .

بوتون روحکزله برابر خلف
یاشار مفتقر اویله برهمدمه
زمان بر زمان وخلف بر خلف
مقارنسکز دورهٔ آدمه

دهور ایله‌دکجه تعاقب ، مرور
بیلنلر سزی گوسترولر غرور .

نه موطلو او ارباب تألیفه که
طبیعت، حقیقت اولور رهبری
نه یازمش براقمشسه متننده کی
افاداتی حقد و غرضدن بری .

او داهیلره غبطه ایجاب ایدر
که اخلاقی اعجاز و اعجاب ایدر .

کیمی هیچ اوزنمزده باشدن صاوار
کیمی هیچ اوشنمز ایدر اعتنا
آنك یوق بونك عزت نفسی وار
بو معمار یاپماز چوروك بر بنا

او میدانده بیهوده پویان اولور
او بی‌چاره محکوم نسیان اولور .

فقط حرص تحریری مطلق یتر
طانشسه تواضعله احبابنه .
خایر چوقجه یازمق دکلدر هنر
بکندیرملی مسلك اربابنه .

أوت هرکسك مقصدی نامدر
نصیبی یا تحسین یادشنادمدر .

١٥ آغستوس ٣١٥

اخلافه :

اونلر کیمی ایرکن کیمی گیج گلمسی مأمول ؛
اونلر که بوگون بزجه هویتلری مجهول ،
مجهول ابدیاً ؛
اونلر که هیولا گبی آتیده ، اوزاقده
اشکالی معیّن .
اونلرکه شو بزلر گبی برگون طوغه‌جقده
بزلر گبی بر لحظه مسافر قاله‌جقلر ،
برذوق آله‌جقلر...
بزدن دها چوق آگلیه‌جق ارضی، سمایی ؛
البته بکنمز اوله‌جق : بز قدمایی !
یارب شو خطابه
ایلرسه هوس یوز سنه‌دن صوکرا حفیدم
شعریله جوابه :
قبرمده یوصون باغلیه‌جق سنك سفیدم
دوشسون یره ! اولسون طرفمدن بو ، پریشان
صوك سجدهٔ شکران .

۱۱ نیسان ۳۱٤

نخبهٔ حامضی

شو ساکن وضع و حالمده ایناڭ که
دونر بر صرصر بحران خلیا
قیامتلر قوپار بینمده گویا
جهنملر یانار قلبمده صانکه.

اولور بحرانك انجامی تحیّر
واریر افکاریمز حیرتله اوجه؛
کلیر تاراج اولور ساحلده موجه:
ایدر حیرتله اندیشه‌م تغیّر.

اوتوز ییللق حیاتم بر حکایه
وجودم اوندن اوّل بی نشاندی
نه حسلرله طولوب قلبم بوشاندی،
تحوّل قیلدی هر حسّم بکایه.

تفکّرله صباح ایتدم لیالی
قاراکلقلرده قالدم زار و بیزار،

سراپا طراوت ، سراپا لطافت
جماداته جائز دیسه‌م جان ویرلدی .

بهار اولدی هرسو دگیشمکده منظر ،
بهار اولدی شام وسحر تازه‌لندی . .
مشاجرده اسدکجه باد معطّر
طبیعت صانیرسك كه يلپازه‌لندی .

بهار اولدی خورشید اوصبّاغ قدرت
نباتاته پرتو نثار نوازش .
چیچکلرده شکرانگذار مسرّت
روایحله شبنم صاچار وجده گلمش .

بهار اولدی هرشی بوگون نشوه بخشا
فقط حزن هجرکله جنّت ده بوشدر
قاووشسه‌قده برلکده ایتسه‌ك تماشا
نیچون خزانلر ، شتالرده خوشدر .

٥ نیسان ٣١٥

یاز کیجه‌سی یاغموری

طویولور بام و طاق و روزنده
ضربهٔ تازیانهٔ باران ؛

گورولور برشعاع لرزنده :
آسمانی او اژدر خاطف

ایله‌دکجه زمان زمان لمعان
پرده پرده بو عالم دیجور

آچیلیر ؛ هم مخوف هم خائف
بر فراری فروغ ایله منظور

بوتون اشیا . . او آنده آفاقه
ینه ظلمت اولورده مستولی

طویولور بر مهیب طرّاقه :
ابرلر متصل جهاد ایلر !

طو يبلان هپ گورولتولر جعلی
چونکه آز مدت امتداد ایلر ؛

درعقب صلح و اتحاد ایلر ؛
چکیلیر لشکر سحاب سیاه
طولدورر کائناتی پرتوماه .

۱۷ تموز ۳۱۵

خطور دورا دور :

دوشونورکن بعضاً
بر چوجوق ایلیورم در خاطر :
ماوی گوزلو ، صاریشین ، سنی اون اون بش واردر

دها آزدر بلکه
دیدیگم پك اسکی .

چوجوغى يعنى او چاغده طانيرم
اوتوز اوچ وار بوگون اعوام حياتى صانيرم .

اوت ايشته او صبى
او زمان پك عصبى :

طورەماز ، اكلنەمزدى يارا ماز !
يارامازلق ده ايدنجه ياقەيى قورتارەماز :

باباسيدى آنجق
گوزنى ييلديرەجق .

آتك اعلاسنى بيلمك ، سچمك
آتليلرله طولو ديزگين ياريش ايتمك ، گچمك :

بو ايدى هپ املى
شونىدە سويلەملى .

مكەدە طوپراغه باصدى ، يورودى
گونش آلتندە ، قوم اوستندە يتيشدى ، بويودى

آتك اوردە ازلى
يتيشير الك گوزلى .

گوزل اما بوكا يينمك مشكل
كندى سركش بر آتى قوللانەجق چاغده دگل .

جريد اوينارلر ايكن
بونى مهما امكن :

دنەمك اوزره قاريشمق ايستر
قوجه فارسلر ايله سوزده ياريشمق ايستر

وار ايدى اميدى
كه بو قابلميدى ؟

آرش ! . بردن بره آتلر آتيلير
بر تحيلانله چوجوق ده جريانه قاتيلير ..

طولو ديزگين گيدەمز
آتى ضبط ايدەمز .

ايچلرندن چكيلير طورمق ايچون
آغاجه طوغرو سورر حيوانى طوردورمق ايچون

داله چارپنجه دوشر
باشنه آتلى اوشر .

چوجوغى جمله‌سى منع ايتمشيدى
بر قضا اولدى صانيرلر براقيرلر جريدى :

«بوكا بزمى سيبز ؟»
«ديمه‌دكمى سزه بز ؟»

ديه‌رك هر برى برشى سويلر
باشنه طوپلانه‌رق خيلى تلاش ايلرلر .

يوزينك رنكى اوچوق
متأذيدى چوجوق :

آغرى واردى كميكنده بلنك
يارەلانمشدى بر آزده آووجى صول اللنك

آتى اوستنده ينه
كوتوررلر أوينه

*
* *

شيمدى حالا آووجمده او اشارت موجود
بو وجودمى ايدى كرچك اللهى او وجود ؟

١٢ نيسان ٣١٥

سفالت باردە

«آه بر یانغین اولسەدە بر آز آیدینلق کورسەم ..»
بر سفیلەنك حسبحالی

بر لیل زمهریردە بر پیر سرسفید
سردیٔ شیب ایلە متزلزل ، هوا صوغوق !
قالمش برهنە ، کرسنە ، بی وایە ، نا امید
ایکلر سوقاقدە هر آدیمندە بوغوق بوغوق .

ریش بیاضنە قارەیل قار آتار طورر ،
قار طوکدورر !
بدبخت بر قوغوق آرار اطرافنە باقار
اطرافی قار .

پروانۀ جمادشتا برفپارەلر
نیش برودتیلە بو بدبختی یارەلر .

کاهی نزول ایدر کلبکلر کهی صعود
پیرك ردای دوشنە ، سر پوشنە اوشر ؛

خائن باقيشلی پنجره‌لردن ضیا دوشر
ایلر نظر کهنده اوجاقلرده نشردود..

أولرده خنده ، شرقی ، صدآهنك پرطنین ،
هپ بختیار !
ای بختیارلر باقکز ایلیور انین :
بر اختیار !

بی‌حس قالیر، طوکار ، اویوشور ، اتکا ایدر،
مصنوع سنك خاره بو هیکل بکا ایدر ؛
کوز یاشلری تبلّر ایدر ، خونی انجماد
جامد ، لسانی حالی فقط اشتکا ایدر ؛

« سورسه‌م اوکنده خاکه جبین سجودمی
« قارشیمده یانغین اولسه ایصیتسه‌م وجودمی ! »

٥ شباط ٣١٣

زواللی اختیار

یل بوکولمش، آل آیاق تیترەر ، صارارمش بتبکز
هر آدیمده سندەلر

فاجعات عمرینی ایلر اشارت ، مشمئز :
چهرەسنده چیزگیلر .

شویله دقتله باقیلسه گوزلرك ایماسنه
لحیهٔ بیضاسنه ، صافیت سیماسنه :

بللی حالندن که گزمشدر نیجه دریا و دشت
لوح تابان جبینی برکتاب سرگذشت .

بللی حالندن که وارلقدن بوگون بیزاردر
پیش نفرینندە عالم بر هیولازاردر .

بللی حالندن که هپ میخانەلرده دربدر
دائما بر مایع مهلکدن استمداد ایدر .

أيلك تصادف ايتديگم گون «كيم بيلير كيمدر؟» ديدم،
صوكرا گيتدكجه نه دنسه بك مراق ايتمش ايدم .

خانه‌نك اكثر اوكندن گچديگيچون مطلقا
هم جوارمدى فقط كيمدى بو پير خوش لقا ؟

سرسرى ، افتان وخيزان ، قولتوغنده شيشه‌سى
«كيم بيلير كيمدر؟ نه‌در» ديردم، بونك انديشه‌سى؟»

بر گون ايوبك او سروستان سنگا سنگنه
اوغرامش ، بر فكر بى انجامه طالمشدم ينه .

پيرمستى گورمه‌يمى؟ قارشيدن بيلدم اودر !
دست بر ريش تفكر سروه ياصلانمش طورر،

قارشيسنده كهنه برطاش ، گوزلرى معطوف اوكا
بللى حالندن كه هپ افكارى ده مصروف اوكا .

محترز ، آهسته ياقلاشدم هله برقاچ آديم
خط سنك مقبره گوز گزديرنجه آكلادم .

دوشديگم بيلمم ناصل بحران حسيات ايدى
گورديگم ، حفظ ايتديگم آتيده‌كى ابيات ايدى :

آه من الموت

حيفا كه باد صرصر دمسردیٔ اجل
خشك ايتدى بيخ و بركنى نخل اميدمك

بلبل گبى انيس انين ايله‌دى بنى
پامالیٔ فناسى كل نو دميدمك

دنيا بكا بو درد ايله ماتمسره ايدر
من بعد غم اولور اثرى سور وعيدمك

تاريخ سال رحلتى دوشدى بر آه ايله
جنّت مقرّى اولدي محمد فريدمك [*]

١٢٩٩

بر يتشمش اوغلى مدفون آكلادم بى چاره‌نك
گچمه‌مش اوجاعى قلبندن او مدهش ياره‌نك .

خاكدان ارواحى امواتك تجر ايليور
قحفلر دندان نما گويا تمسخر ايليور !

---

[*] محفوظم قالمش بركتابهٔ مزاردر . ناظمى مجهول .

برقیامت قوپدی بینمده ، قاراردی گوزلرم
حافظه‌مده گورمدیگم قبری آراردی گوزلرم.

٢١ مارت ٣١٥

بر اعما رسمنك آلتنه یازلمشدر

عما ! ای زندگیء تار ، ای هستیء لیلالیل !
سنکله پیش وپس گردابدر هربر نفس واویل.

نه یتمز برعقوبتدر دم کوتاه فانیده
نه مدهش ورطه‌در یارب طریق زندگانیده

ینه لکن دگل گمگشته اعمای عصا رهبر
عقبگیر حیات اولمش ، محاط ظلمت مقبر.

موفقدر ینه اندوهنی تعدیل و تقلیله
بولور معلومی مجهولات ایچنده نور عقلیله.

دگل نقصان اعضاسيله ناقص طالع مولود
نه اعمالر ياشار مسعود بينالر فتور آلود .

ناصل منسعود اولور لكن تماميله شو بى چاره
سياه امواج درياده معينى بر خشبپاره .

غنا گلمز وجودك شم و ذوق و سمع و لمسندن
دماغه چونكه رؤيت حسيدر قيمتلى هپسندن .

گونش طوغمش، آچيلمش هپ چيچكلر، هر طرف خندان
بو نور آباد بر گلشن فقط اعما ايچون زندان .

آنكچون دار غربت هرگون آرام ايتديكى مسكن
تحسّر قيلديغى اولادينى گورمز قاووشمشكن .

مدار قوّهٔ تشخيصى اولمش طويديغى اصوات
خبير اولماز اوكنده قيلسه تشكيل صفوف اموات .

مشابهدر ، مساوى بلكه خولياسيله رؤياسى
اولور خوابنده مرئى هيئتيله اسكى دنياسى .

ترددسز آديم آتماز صانيرسك پاى دركلدر
حياتك قهرى چوق لكن عما باالله مشكلدر .

فقط هرحاله الفتله تحمّل ايليور انسان
ديمك هرمشكلى انسانه حق ايتمكده‌در آسان .

١٨ تموز ٣١٥

حياته ابتلا

كيمى انديشه‌كار لاخلادر ،
كيمى برهان شمار لاملادر ؛
جهان ديرلركه دار ابتلادر ،
اولوم ديرلر مدار اعتلادر ؛

مريضه طول عمرى بر بلادر
نيچون انسان حياته مبتلادر ؟

شو سائل پيره باق رنجور ذلّت !
هلاهل نوش دندان سفالت ،
اولور پيچش نماى درد وعلّت ،
فقط وجدانى داره وياب غفلت ،

درونى مسعدتخواه شفادر
نيچون انسان حياته مبتلادر ؟

عبادت حقه‌در حتى صنمله
هزيرك حاجتى بردر غنمله :
ياشارلر بر غداى مغتنمله
حيات امرنده سيان فيل و نمله

فقط مادام كه دهر آشنادر
نيچون انسان حياته مبتلادر ؟

قيلاركن علمنى تزييد و اكمال
بولوركن جاه و منصب ثروت و مال
ايدركن برهوس تعقيب آمال
دوشر خاكه بشر منسى و پامال !

حيات انسانه قارشى بى وفادر
نيچون انسان حياته مبتلادر ؟

بقا حسنده وجدانك گمان يوق
بو حسدن باشقه لكن ترجمان يوق
ظواهر بر زمان وار بر زمان يوق
اجلدن اول و آخر امان يوق

بیلیر آدم که محکوم فنادر
نیچون انسان حیاته مبتلادر ؟

٥ كانون ثانى ٣١٤

شهزاده شوکت افندی مرحوم ایچون

مرثیه

بو شاهزاده که سلطان عزیز مغفورك
کزیده نجل نجیبیدی مخلصی شوکت .

وجودی مشجرۀ دودمان سلطنتك
نهال فاکهه داریدی ، شانی ظلّیت .

اوتوز یاشنده سرلدی زمینه سایه مثال
اونور پاره‌یی ناگه قوجاقلادی ظلمت .

گچردی هردمی تحصیل فضل ودانشله
دونردی عالمی پرفیض گرمیٔ غیرت .

ذكاى نافذ تيز انتقالى روشندى
علو مشرب و مشوارى جالب حرمت .

بوشاهزاده‌يه قيمق روا دگلدى اجل
يا آنسزين نره‌دن گلدك آه اى علت ؟

نيچون بو نامزد تخته تختهٔ تابوت ؟
كفن نه لايق الـٰهى وجودينه خلعت !

نه ازدحام ايدى نعش بلندينى صارمش
ديدم صفوف ملائكميدر بو جمعيت ؟

او گون او جتم غفيره وداعى معنيدار
جنازه‌سنده حزيندى بطائت حركت ..

بوگون بو تربه‌يه حاكم سكون و تنهايى
ايدر تأمل فردايه زائرى دعوت .

طورر نتيجه‌ده بر نيستئ هيچا هيچ
دوشوندورر حكمايى بو جلوهٔ حكمت ..

صفايى مرثيه پرداز ماتم ايتدى بوگون
فضيلتيله مجرّد قازانديغى شهرت .

سدير شوكتنی سدرة الجنان ايتسون
بو شاهزاده‌يه الله ايلسون رحمت !

٢٠ تشرين ثانی ٣١٥

اوقاف همايون مجلس رئيسی عاطف بك

مرحوم ايچون

مرثيه :

كيمدر، كيمك جنازه‌سی؟ خلق احترام ايدر،
تابوتی باشلرك اوزرنده خرام ايدر .

كيمدر بو رهرو ابديت كه پروقار
تابوتدن يمين و يساره سلام ايدر ؟

كيمدر سواد ماتم غيبوبتی بوگون
نصف النهار ملكمزی تيره فام ايدر ؟

کیمدر بو بویله مدحنی بیگانه ، آشنا . .
برلکده شیخ و شاب و خواص وعوام ایدر ؟

بر نعشدرکه ایدیٔ حرمت تهالکاً
بالایه طوغرو رفعی ایچون اهتمام ایدر ،

بر نعشدرکه سنك مصلاّده روحنی
صف صف طوران ائمهٔ امّت امام ایدر .

کیمدر ، کیمك بوهیکل فانیّت بشر ؟
دار فناده ، کیمسه بو ، ابقای نام ایدر .

زیرا وفاتی ماتمنی اکثراً باقك
اطرافنی صاران علمای کرام ایدر .

عاطف بگك جنازه‌سی عاطف بگك که آه
یاد جمیلی هیچ اونودلماز دوام ایدر .

بر عالمك بو عالمه سیر ایت وداعنی
یکسر جهانیانه جهانی حرام ایدر .

فکر نظامپرور علویسی عالمك
دنیایی مظهر نسق و انتظام ایدر .

امثالنی وجوده کتیرمز فلك آنك
آنجق دونر، بهاری خزان صبحی شام ایدر .

انموذج لطیف حسان الوجوه ایدی
بر حسن وجه وقلب كه جلب غرام ایدر .

صورتنمای سیرت پاکیدی چهرەسی
حق ایشته بویله قوللری خیر الانام ایدر .

حیران ایدم طلاقت عرفان نمودینه
عالملکی بلاغتنه انضمام ایدر .

ذاتاً لسان حالی بلیغ البیان ایدی
هر بر نظر مخاطبه عرض مرام ایدر .

طبعاً أوت نزیه ایدی ، فکراً فقیه ایدی
بر نطق عارفانەسی بیك خصمی رام ایدر .

اولدقجه ذوقیاب خیالی حضورینك
غیبوبت جمالی نی تلخکام ایدر .

ای نیرّ غروب نما ذات پاککه
مولی بروج عزّتی نعم المقام ایدر .

مطلق ديرم جماعت ارواح قدسيان
حرمتله ذات اقدسكه هپ قيام ايدر .

حق رحمت ايلەسين سكا حق رحمت ايلەسين
كلك صفا دعا ايله ختم كلام ايدر .

١٨ ايلول ٣١٤

بر كتابۀ مزار

حسين افندى كه شيخ كريم و كامل ايدى
مكبّ علم ايدى علميله هم ده عامل ايدى

وفاتى داغ درون اولدى يار و اغياره
جهانده خصمنه حتى وفاسى شامل ايدى

غناى قلبى قدر قدرتى اولەيدى اكر
شريك ثروتى ايتام ايله ارامل ايدى .

شفاعت حسنینه الٓهی مظهر اوله
حسین افندی که شیخ کریم و کامل ایدی .

دیگر

پیر و جوانه ورد زبان خلوصدر
مدح و ثناسی شیخ سلیمان افندینك .

زوّاری هپ فضائلنك مستفیدیدر
مسحوریدر خصائل عالمپسندینك .

احبابی ، اقرباسی ، مریدی ، حفیدی هپ
منگوشدار حکمتیدر نصح و پندینك .

یارب شو جای مدفنی اولسون نظیره‌سی
جنتده‌کی مقام گزین بلندینك .

۳ تشرین اول ۳۱٤

« حسن شریف » اسمنده برطفل دوساله‌نك فوتنه
مادر ماتمزده‌سی لساننده‌ن مرثیه :

ایدوب گوندن گونه کسب طراوت
گولر ، اوینار ، قوشاردڭ پر شطارت .

ایپك صاچلر ، اوزون کیرپیکلی گوزلر ..
ترددلرله معصومانه سوزلر .

مجسّم روح ایدڭ ، مرغ ازلدڭ
ملکلردن ، چیچکاردن گوزلدڭ !

سوردم ، چیلدیردم ، حمد ایدردم
بنم آنجق سنڭ دردگدی دردم .

شریف ای بی وفا پروردهٔ ناز !
نیچون ایتدڭ اَلمدن بویله پرواز ؟

نیچون بن سندن اولدم بویله محروم ؟
بنم قوینمده انجیندگمی یاوروم ؟

رفیقم هپ خیالگدر یولمده
یاتان سنسڭ قوجاغمده ، قولمده .

سسکدر طویدیغم هر بر ترانه ،
لسانم تبی سویلر غائبانه .

بوتون کوکلم سنك یادکله طولسون
کورون یاوروم بکا رؤیاده اولسون .

او زرّین صاچلری هرکون طارادم
سنی بر لحظه غیب ایتسهم آراردم .

فراقك لحظه‌سی جائز دکلکن
مؤبّد آیریلوب کیتدك نینه‌کدن .

خبردار اولمادم اوچمش روانك
اوکون تابوت ایدی تخت روانك !

اوکون فریادنی حددن آشیرمش ،
اوکون بی چاره بن سرسم ، شاشیرمش .

اورلشدم فقط یارهم نرمده ؟
نه بکلردم اوطورمش پنجره‌مده ؟

تحمّل بكليوردم غير تمدن
ألم بوگرمده قالدی حیرتمدن .

دییوردم قوشلره هرگون سحرده
بنم بر بلبلم واردی او نرده ؟

طلوع ایتدکجه ای مهر منوّر
غروب ایتمش ستاره‌مدن خبر ویر !

غریب اولدم شریفم غربتکله
یتیم ایتدك بنی غیبوبتکله .

نه قیمتلیدك ای لطف موقت !
مقدّرمیدی اللهم بو فرقت ؟

الٓهی یوقمی حقم آه و زاره ؟
دوشن کیمدر شو تابوته ، مزاره ؟

بنم آیلرجه آغوشمده همدم
تسلّیء حیاتم ، نور دیده‌م ،

جکر پاره‌م شریفمدر آتیلمش ،
مزارستانده امواته قاتیلمش ! ..

بوگون بر مادرم عقلم پریشان
نی معذور گور ای ربّ ذیشان !

او محشرده دیورکن آنه آنه
قوشارکن بن ده هر سوی الهانه :

قاووشمش ، باغرمه باصمش سورکن
بو هجران آتشی چیقماز ایچمدن .

١٠ تشرین اول ٣١٦

میدیللی

نظر فریب منظره‌ك میدیللی ای گوزل آطه
جبللرك لطیفدر ! نه خوش لیمان بو اورطه‌ده !

سماده گاه طوپلانان بولوطلره نظیره‌سك
دگزلرك ایچنده بر نظیرسز جزیره‌سك .

هوای جیدّك ایله مریضلر رها بولور
زمان اولورکه طوپراغك قاریش بها بولور .

نه‌در او طاغلرکده کی وقار اعتلا نما
شواهقکده در سنك آرانسه لانهٔ هما .

شو قارشیکی قنادلك نه فرقی وار نجومدن ؟
بو شب نه آکلیور دگز شو کورفزه هجومدن ؟

هبوبی اولماسه اولور میدیللینك هواسی حار
بو خاکه مبتلامیدر عجب ریاح ایله بحار ؟

جوانمده طویدیغم انین روزگاردر !
صباخه وقعه خوان اولان شو قلعه یادگاردر :

جدار و سقفی آلتی یوز ییلك حکایه خوانیدر
تحجر ایله‌مش بوتون شهید استخوانیدر .

بوقلعهٔ رصینه‌دن لیمانله آیریلان جبال
صیانت اوزره بلده‌یی طورر کشاده یال و بال .

محلّی قلعه‌نك دخی لطیف کوهساردر
سواحلنده طاغلری جزیره‌یه حصاردر .

جوارینه او قلعه‌نك غزاتدن حسن پاشا
بو کوشکی ایله‌مش بنا که هر جهتله دلکشا .

طبیعتك محاسنی اوكنده صانکه سرکیدر
دیرم : لطائف جنان بوتون بزکوشکه ویرکیدر .

ییننده مرتفع جبل که قلعه زیب شاهقه
اوکنده بر خرابه وار کنار بحره لاحقه :

قلاعدن بقیه‌در ؛ خراب ، حزنی جلب ایدر .
هوا آچیقسه کوك ، دکز ملال قلبی سلب ایدر .

دم سحر طلوعی کور ، کل ای طبیعت آشنا !
کل ای ادیب کور نه‌لر دکزده ، کوکده روشنا ؛

نه رنکلر ، نه جلوه‌لر ، نه حاللر عیان اولور
جهانده ذوق رؤیتی محاللر عیان اولور .

اولانجه شدتیله گاه اسر ریاح عاصفه
بو حالی گوج گلیر بیان أَلنده خامه واصفه .

فضاده گوك گورلتیسی ، دکز کوپوکلنیر طورر
او طالغه‌لر بیور بیور کناره کندینی اورر .

جبالدن ، بحاردن گلن بو عکس جوششی
افاده خیلی گوچ مگرکه شاعر اولمالی کشی .

او فورطنه دم غروب مائل درنك اولور
بولوطلرك کثافتی گیدرده رنك رنك اولور .

دم غروب حزن ایله طالار سکونه بحر و بر
گونش باتارده گاه اولور قمر نجومه راهبر .

طلوعی خوش بو بلده‌نك غروبی ، ماهتابی خوش
بهاری خوش ، خزانی خوش ، زمانه‌نك شتابی خوش .

مدیللی ١٣ تشرین ثانی ٣١٢

تحسّر

گچسه‌م نه اولور برگون
امّید محالمدن ؟
آغلار یاشارم کوسگون
فریاد بو حالمدن !
ایّام و لیالمدن
بر قسمی همان دیجور ؛
اولاد و عیالمدن
قالدم بوراده مهجور .
سلما ایله الهامی
تچمکده خیالمدن .
حیرتله شو دریایه
باقیق بو گیجه کارم
طالدم ینه خولیایه
مستغرق افکارم !
یوق شبهه که بیدارم
آرتق گوزمی یومم

دلدادۀ دیدارم
لکن بونی بن اوممام :
ممکنمی عیان اولمق
آفاقده دلدارم ؟
گوکدن یره دوشمکده
انجم بر اشارتله !
ساحللره اوشمکده
امواج بشارتله .
مطلق بکا غیرتله
اجرام پیام آور !
طور دونمه بو حیرتله
ای بحر حوادث ویر :
سلما ایله الهامی
اوینارمی شطارتله ؟
پرکوکبه ، پر دارات . .
پر دبدبه علیّین !
عکسیله بو سیّارات
دریایی ایدر تزیین .
اسبابنی قیل تعیین !

سير ايت كه بروجكذر
افلاكده شهر آيين
برهان عروجكذر .
اى ماه تجلّيلكى
اجرام ايديور تبيين .
كامى بى تحسّرله
آكدقجه وفانى آه
بر حس تأثرله
ياد ايليورم هرگاه .
يوق بونده غرض بالله ،
حكمت نوله اى خلاّق
محكوم مرض ايواه :
بر شاعرنيك اخلاق
پرونج شعور اولمش
بر داهئ شعرز آكاه .
حيرت شو سياه ابره
ابراز غرور ايلر ! . .
بكزر طوروشى قبره
سرعتله مرور ايلر .

امرار دهور ایلر :
کوکلرده شو سیاره
اثبات زهور ایلر
بر نسبتی وار یاره :
ایوبده بر قبرك
اوستنده ظهور ایلر !

میدیللی ٢٥ تشرین ثانی ٣١٢

دکلدر !

صدای بوم دکل نالهٔ هزار دکلدر
فقط بو شعره دینلمز که آه زار دکلدر .
نشیمنم ده بنم بر خرابه زار دکلدر
فقط یازیق که او جانانه رهگذار دکلدر ؛
آنك مسیرەسی افلاکدر مزار دکلدر .

§

مخاطبم نه اولوردی بو شب او ماهوش اولسه ،
بکا شو کلبهٔ احزان ایچنده گلسه أش اولسه ،
بزم بو حالمزه مهر و ماه غبطه کش اولسه !
افقلرمده بتون ذرّه‌لر برر گونش اولسه
بو فجر کاذبه آلدانمایم نهار دگلدر .

§

چه سود ! روحی‌ده اولسه دگل‌وجوده مقارن . .
سمایی گوستریبور بر ألیله ساکت و ساکن :
خیالیدر که دگلدر حقیقتیله مباین ،
باقسن آنك باقیشی ، حال وطوری طبق او لکن
خیالیدر ، طانیرم بن بونی ، نکار دگلدر !

§

خیالیدر که طوتماز ، تکلّم ایله‌مز اصلا !
خیالیدر که اشارتله فکرینی ایدر ایما .
خیالیدر ، او دگلدر . . آنك خیالیدر اما
خیالی نیله‌یم ایواه او اولمالیدی هویدا :
او نوردن بکا بر گولگه یادگار دگلدر .

§

وجودی اولسه‌ده ایواه پایمال عدمدر !
محاضراتی خموشی نمای حال صنمدر !
گوزل گورونسه‌ده پوشیدهٔ ظلال ورمدر !
تبسّم ایتسه‌ده بر زهرخند قهر و ستمدر :
هوا آچیلسه‌ده حیفا که نونهار دگلدر .

۹ کانون ثانی ۳۱۲

زمزمهٔ هوتی

سودالی ایله‌دك بنی آسوده حال ایکن
ویردك امید قلبمه وصلك محال ایکن .

معناسنی لیال فراقکده آکلادم
سودا ، بو نجه بر لغت بی مآل ایکن .

بیگانه ذوق سیر و تماشای کائنات
بیگانه حس گشت و گذار جبال ایکن ،

خواهش ندان روح ، کلال آزمای قلب ؛
لاقید انجلای جمال و جلال ایکن :

اولدی هونی غمامه کشای سمای عمر
نجه حیات ظل سریع الزوال ایکن .

*
* *

عشقك دگلمی بویله سخنساز ایدن بنی ؛
پیغولهٔ ملالده مبهوت ولال ایکن .

عشقك دگلی شعر ایله ممتاز ایدن بنی
سجع طیور هاجسه بخش کلال ایکن

عشقك دگلمی قافیه پرداز ایدن بنی
سجع طیور هاجسه بخش کلال ایکن ؟

گورسهم سنی حقیقت اولور سودیگم بو دم
بایغین باقیشلرك ، گولشك بر خیال ایکن .

رؤیاده بن جمالکی ، مرآت ایچنده سن
گورمکده یز او بزجه عدیم المثال ایکن .

ایواهلر صفایه که طیفکله سویلشیر
مقصد بوشب سنکله بر آز حسبحال ایکن .
٢٨ تشرین ثانی ٣١٤

یوکسك بر طاغه

ای جبل شاهق آفاقبین
آچالەرق گاه بولوطلر گلیر ،
گاه دکز طالغەلری یوکسلیر
یاز قیش ایدر خاککه وضع جبین .

سینه کشایندهٔ آفاتسك
برق ایله هم دست مصافاتسك .

§

سندەکی وضع جبروت مهیب
داهیەلر فورطنەلر طوردورر ؛

بللی که زیر قدمگده طورر :
حار و حریص فوران بر لهیب .

قیش گونی شیخوختك ایلر ظهور
سن ینه لاقید مرور دهور .

٥ کانون ثانی ٣١٤

قره خطاب

مخاطب اول بگا ای بدر آسمان پیرا !
مواجهه‌گله سنك شعرلر طوغار زیرا .

بو شب سنگله منوّر شو صحنهٔ تاریك
بنم بو منظره سودامی ایلیور تحریك .

کفلنیر گبی گاهی محاط ابر اولما !
شو خسته روحمه ظلمتنمای قبر اولما !

افقده صانكه براكليل كوهسك شيمدى !
فروغ آنك ايله پر شكوهسك شيمدى .

عجب نه‌لر گوريبورسك طلوع شعره مدار ؟
محيط ارضى طولاشدقجه دائراً مادار .

محالدر حركت سنجه خارج از محرك
دونر نجوم بو قانونه اتباع ايده‌رك .

مدارلر سزه هپ آيرى آيرى دام اولمش :
سزك عبادتكز گردش مدام اولمش ؟

*
* *

اوچه‌يدم آه شو فسحتسراى افلاكه !
فلك آته‌يدى بنى ماوراى افلاكه !

بنى بومنظره ايتمزدى دوردن مبهوت
روانم اولماسه بالاچهندۀ لاهوت .

بوله‌يدم آه درازئ عمردن فرجه
نصيب اوله‌يدى سفر اويله برجدن برجه !

سؤاللر ينه روحمدن ايله‌مكده صدور
نه‌در فضالر ايچنده بوسير دورا دور .

سمايه باقده دوشون كائناتی بركرّه !
نه‌در بو سعی تعب ناپذير هر ذرّه !

يانار طورر كيمی هردم كيمی سونرده دونر
شو زهره‌نك يری نرده ؟ سهيل نرده دونر؟

مسافه‌لرده الٓهی نه‌در او بعدّيت ؟
ناصل تصوّر اولنسون بوصحن ايچون غايت ؟

دوماندر اوّل و آخر بو دوده عقل ايرمز !
ازل ديمك نه ديمكدر؟ حدوده عقل ايرمز !

ازل، ابد! بونی مشكل گلير قبول ايله رد
بوتون سرائر هستی ولهفزای خرد .

أوت حيات نه سردر ؟ بو معجزات نه‌در ؟
نه آ كلامش حكما صانكه آلتی بيك سنه‌در ؟

قولای اوقونسه‌ده خلقت كتاب معتبری
يازيق كه قارئك اولماز مآلدن خبری .

یازیق تفحّصه اولدقجه منحصر نیّات
قالیر نهفته ظواهر قدر لدنیّات .

بلا فتور بشر ذوق آلیر بو غیرتدن
صوکنده سجده‌لر ایلر خدایه حیرتدن .

دیرم عبادت ایچون هپ وجوده گلمشدر
آله ایچون بوعوالم سجوده گلمشدر .

*
* *

نه‌دن گلیر بو طورش ای قمر مهابتله ؟
سنکله بر گبی یز کائناته نسبتله :

دماغ برکره ، بر پیك ، بر جهان ، برشی !
اوت فقط بو جهان دیده‌دن نهان برشی !

که هر سحابی فروزنده‌ٔ بوارقدر
سماءی ، ارضی تجلّیگه خوارقدر .

بنم باشمده اولور وولقانمله طوفانم
شئون ایله طولودر کائنات عرفانم .

خطاب ايدر طوررم هر گيجه سماواته
عتابلر طويارم قارشيلق بو اصواته :

چيقار مواجهه‌مه برسفيد لحيهٔ شيب
گيرر بو شكل ايله برحال پيره هاتف غيب ،

ايدر مقابله نقصانمى تذكرله
جوابسز قاليرم عجزمى تفكرله . . .

*
* *

بقاى حسن ايله مغرور اى لقاى حسن !
بولوطلرڭ آراسندن نه خوش گورونديڭ سن !

سن اى قمر كه ايدرسڭ بو ارض ايله دوران ،
سن اى قمر كه بو منبعدن ايله‌دڭ فوران

من الازل شو جهانده عجب نه‌لر گوردڭ ،
نه سورلر ، نيجه ماتملى صحنه‌لر گوردڭ ؟

سمايه ، ارضه نگهبانسڭ اوزطه‌دن شيمدى
نه صحنه‌لر گوريپورسڭ او نقطه‌دن شيمدى ؟

او محركگده ينه دائر اولماليدڭ سن
فقط صفا گبی بر شاعر اولماليدڭ سن .

١٠ حزيران ٣١٣

وزنلی قافيه‌سز بر مكتوب

برادر ناصلسڭ ؟ نه عالمده‌سڭ ؟
امينم گوجنديرديگمدن سنی !
قصورم بنم عفو اولنماز قصور :
اوچ آی بلكه درت آی مقدّم گلن
نميقه‌گده بندن « فوائد » ايچون
اثر ايسته‌مشدڭ . . دگل بر اثر
او مكتوبه حالا ، اوچ آيدن بری
هيچ اولمازسه اوچ بش سطرلق جواب
يازه‌يدم ! ديه‌يدم كه : « رفعتجگم
« بنم شيمدی وقتم مساعد دگل !
« مساعد دخی اولسه طبعم عقيم :

« شعر یازدیغم یوق بو آیلرده هیچ
« یازایدم سنکچون یازاردم اینان ! »
صمیمی اولان بویله بر اعتذار
دکلمیدی سنجه سزای قبول ؟
فقط برسؤاله سکوت ایله‌مك
رجای قبول ایتمه مکدن بتر
وفاسزلغه بویله حجت یتر
کوجنمکده حقك مسلّم فقط
خلوصمده انکار اولنماز بنم
بیلیرسك که رفعت صفا قارداشك
وفاسز دکل بلکه لاقید در
بو لاقیدلق آدمه عیب ایسه
دیرم ایشته بوندن عبارت صوچم .
بناءً علیه انفعالکده پك
مصر اولما عفو ایت برادرنی .
ناصلدر ؟ نه عالمده پاشا پدر ؟
او پیر سنین آزمای حیات ،
سر آتشینندە برف هرم
کولر حال شیخوختنده شباب

تمسخرنما طبع شوخانه‌سی
حیاتنده کی حال فانیتّه !
وجودی صفا بخش هرانجمن
افاداتی تسخیر ساز قلوب
تخطرله حالا تحسّرده‌یم .
أوت شیمدی حسرت او صحبتلره
نه لایق بو فرقت محبتلره !
بزم قومشو وصفی بگك رحلتی
بو گونلرده داغ دل اولدی بكا .
بو بك سودیگم ، صاف ، عالیجناب ،
کریم الشیم ، مجلس آرا ، اصیل ،
جهاندیده ، کار آشنا ، محترم ،
فضیلتلی دوستمدی ؛ بردن بره
نه‌اولدیسه اولدی بوگون ایشته یوق ! . .
أوت قار قیامت ، گچن بر صباح
اوشاق « وصفی بك سزلره ... » دیر دیمز
« امان صوص ! یالاندر بو ! کیم سویله‌دی؟ »
زمیننده حیرتله بیلمه‌م نه‌لر
دییوردم ! ایشیتدم او چیغلقلری

خبر طوغرو چيقدی ! اينانمازمی يم ؟
يك آواز تصديق بر عائله .
اويانديرمامشلر بنی اويقودن
مگر نعشی تجهيز ايدلمش بيله
عقيبنده تابوت ، اون اون بش كشی
درماتمندن ظهور ايله‌دی .
سوقاقلرده‌ده قار اوگون ديز بويی
او بارد چيچكلرله تابوتنه
همان باقدم اورتولدی ديگر كفن .
بزم قومشويی آلديلر ، گيتديلر !
طبيعت سكوتيله نادم گبی
سبب اولديغی شيونه گوشدار —
« نيچون آغليورسك ! نه‌وار بك بابا ؟ »
سؤاليله الهامی سلما گلوب
صارلمشديلر ياورولر بويغه .
« أوت آغلامق بوش ! » ديدم خود بخود .
اوگوندن بری قسوتم بر دوام
هوالرده برباد ، غايت صوغوق !
برادر ! نه ايشدر بو دهشتلی شی ؟

اولوم واقعا یك طبیعی فقط
محبت اولونجه فراق اولماسه
اولونجه فراق اشتیاق اولماسه .

کدك پاشا ٦ شباط ٣١٣

رسائل موقوته‌ده قافیه‌یه دائر ایدیلن مباحثه‌لر صیراسنه یازلمشیدی :

مدافعه

قافیه دعواسی نظماً اولمالی
هم ده لایقدر ستونلر طولمالی .

یك مهمدر قافیه ترگچمه‌یك
خیلی دقت ایتمك ایستر ، گچمه‌یك

قافیه موزون سوزك آهنگیدر
صنعتی ، پیرایه‌سی ، فرهنگیدر .

قافیه : رقاص نظمك چنکیدر ،
لفظ ایله معنانك اما جنکیدر .

ایله مزسه فکری تبلیغ و ادا
ایتمه‌لی معنی ایچون آنجق فدا .

گرچه اطرافیله تعریف ایله‌دم
یك اوزون بر صیغه تصریف ایله‌دم .

سویله‌دم بر وضع اولنمش قاعده
سویله‌مکدن چیقمادی بر فائده .

« آن چه میگویم بقدر فهم تست »
« مردم اندر حسرت فهم درست »

آ کلادم کافی دگلمش سوزلرم
برده موزون و مقفی سویلرم .

بلکه نظم اقناع ایدر ، دلسیر ایدر
هرکسه منظوم سوز تأثیر ایدر .

اولمیور « گریان » ه « خندان » قافیه
« کائنات » ی ، « سانحات » ی تقفیه .

واقعا یوز بیتلی منظومه‌ده
بر اداتی اویله تکرار ایتمه‌ده .

بر ضرورت وار ، ضرر یوقدر فقط
مقتضای قاعده بونلر سقط .

بویله ابیاتی مقفی صایمایز
حقلی یز دعواده ، بوندن جایمایز .

بونلری اسلاف یاپمش یاپمامش
حقمیدر اسلافی لایخطی صایش ؟

مقتدا بزجه قواعددر بوگون
ضدّینه سوزلر زوائددن بوتون .

قاعده سهوی ، خطایی آکلادیر
قاعده وارکن شواهد فضله‌در .

قاعده میزاندر آلدقمی أله
وزنی بر نظمك قولای بر مسئله .

قاعده نظمك أوت میزانیدر
ذوق ایله منطق آنك اوزانیدر :

بر ترازودر قولاقلر كفتين
صوته كوز آلت دكل اى نور عين !

قافيه آنجق وفاق صوتدر
بيتلرده اتفاق صوتدر .

اختلافك حكمى يوق املاده هيچ
فرق يوق « حالا » ايله « اولى »ده هيچ .

قافيه اولماز فقط عين ادات
بونده يك زائد قالير مستشهدات .

بزكه توركز اولمايز هيچ محترز
بزكه « ثا » يى « سا » تلفظ ايلرز

بزجه اعلادر « عبث » له « مقتبس »
بويله حكمه اعتراض ايتمك عبث !

شيمدى بالفرض اولسه برمصرعده « شاة »
ديكرنده قافيه اولسه « نشاط »

قاعده اصلا بوكا مانع دكل
فكركز حالا نيچون قانع دكل ؟

بونده بر نقصانه قائلدی سلف
چونکه هپ تقلیده مائلدی سلف :

بویله الفاظی عرب یاپماز دیه
ایتمه‌مك لایقمی شیمدی تقفیه ؟

اویله فکر قاصر اسلاف ایله
قافیه تسهیل اولنماز لاف ایله .

قافیه : خندان ایله گریان گبی
گوسترر منظومه‌یی عریان گبی .

هم بو دیوانلرده‌ده اندر خطا
امتثال ایتمك خطا اندر خطا !

سهو ماضی سزلره مستور ایسه
هپ خطیأت سلف دستور ایسه

نظمکزدن حذف و ترقین ایتمه‌یك
نوهوس شبّانه تلقین ایتمه‌یك .

سزلره کافی و وافیدر ادات
سزلره سهل القوافیدر ادات :

کندیکز بول بول یایك ایسترسه‌کز
خلقه لکن طوغرو یول کوسترسه‌کز .

قافیه فکر مجده‌ده محدود در
اویله‌سی فناً فقط مردود در .

رهگذار شعرده کورسه‌م فرات
یاپمه‌دن اصلا چکینمه‌م بر صراط

بیلسه وادی‌یی بونی کورمز سقیم
دیر عرب : هذا صراط مستقیم !

حقمی آرتق یا تسلیم ایله‌یك
یا بکا مجهولی تعلیم ایله‌یك

ظاهر اولسون بحث ایله حق و صواب
هم ویرك ایسترسه‌کز نظماً جواب :

نظمه دائر بحثمز موزون کرك
برده معلوماتکز افزون کرك .

شیمدی ایتمك ایسترم سزدن سؤال
آکلاشیلسین غایهٔ فکر و مآل :

سمع ایچوندر قافیه جرح ایله‌یك
باشقه درلویسه بونی شرح ایله‌یك

شاید اویله‌یسه نه لایقدر عناد !
بویله بر دستوره جائز استناد :

ایستر اولسون « یا » روی ایستر « الف »
صوت بر اولسون ده اولسون مختلف .

بر حقیقتدر بو قائل عمرو و زید
کیمسه قویمش اورطه‌یه بر طوغرو قید :

سمع ایچوندر هپ قوافی شبهه‌سز
ایتمه‌یك قطعا تردد بونده سز .

٢٥ ایلول ٣١٤

قاردشمك اثرلری ایچنده « تقاضا » عنوانلی غزلك

تخمیسی

١

جمالی ای امل روح و جانشکار گوزل
جمالی ای بگا هرپرده آشکار گوزل
محبتك بنی ایتمکده دلفکار گوزل
« محبتك ایدیور فکری تار مار گوزل »
« اودر ایدن بنی بیمار وبی قرار گوزل »

٢

یازیق که اولدی حیاتم مدید بر شیون
شوطاغ، دگز، شو بولوطلر، شوزهره زهره چمن
دگرمی ذوقه بمچون بوحال بنده ایکن
« چیقار بو هاجسه یی ، ابتلایی گوکلمدن »
« بو دردی چکمکه یوق بنده اقتدار گوزل »

٣

دهان آچار بكا بر برزخ بلا صرصر ،
افقلرمده نمايان فجيع بر منظر !
جبال صيحه‌لر ايلر ، سحابه‌لر آغلار . .
« نظر گهمده چيچكلر ، ستاره‌لر ، قوشلر »
« سنك قدومكه ايتمكده انتظار گوزل »

٤

گورر مناظرى هپ گريهٔ دمادمده
گورر عذابمى حال تلاطم يمده
سورو گلنير طوررم بر محيط ماتمده
« بنم گونم نه ايچون طوغماسين بو عالمده ؟ »
« شو ليل تارمى ايتمزميسك نهار گوزل »

٥

جهانه قارشى تنفّر ! نه‌در بوفكر سخيف ؟
نيچون بو نفرتى اكلنجه ايله‌مز تخفيف ؟
كدر ويرر بكا ، ثقلت ويرر بهار لطيف . .
« بن آغلارم دوكولور ابرلر كثيف كثيف »
« گولنجه سن آچيلير بيك گوزل بهار گوزل »

٦

گوروب وخامتى حس ملامت ايتملى يم
تفلسف ايتملى ، كسب سلامت ايتملى يم
بو ابتلاى تهيدن ندامت ايتملى يم
« بوتون گوزللره آرتق خصومت ايتملى يم »
« سن اولمادڭ بكا زيرا جهانده يار گوزل »

٧

امل ويرر باقيشك ، سوزلرك اميدى كسر
مگر بزم ايچون اولمق محال ايمش همسر
اوت گوزللر اولور بى وفا على الاكثر
« شمائلكده وفادن بر آز اولەيدى اثر »
« وفا اولوردى بو عالمده بختيار گوزل »

٤ شباط ٣١٤

نظیره [*]

نبض آشنایه درد دلم روشنا دگل ،
نبض آشنا دریغ که درد آشنا دگل !

روحمده هر بلایه تحمل ثباتی وار
جسمم شدائده متحمل بنا دگل .

وارلقده گرچه یوقسه‌ده یوقلقده وار حضور
فانیتی عدمسه وجودك فنا دگل .

یارب نه‌در ؟ بنم نوله اقصی المطالبم ؟
صاغلق دگل ، حیاتده جاه و غنا دگل .

فوقمده آسمان بکا محدود در صفا
زیرمده خاکدان گبی بر تنکنا دگل .

۲۷ مایس ۳۱٤

[*] نابینك « حرف رجا زبانم ایله آشنا دگل » مصراعنی محتوی غزلنه .

نظیره [*]

تصویر یارِی نسخهٔ جان ایتمك ایسترم
تسکین شدن خلجان ایتمك ایسترم

ای سینه ضبط آه قیل ای دیده آغلامه
اسرار عشقی دلده نهان ایتمك ایسترم .

اوراق اطارهسیله گوکل قانع اولمیور
یارك جوارینه طیران ایتمك ایسترم .

سودم غریبدر بنم آرتار کزند ایله
کار ایتمك ایستهمم‌ده زیان ایتمك ایسترم .

قارشیمده سن او قهقههلرله طربنما
قارشگده بن بکا و فغان ایتمك ایسترم .

بر لمحه‌ده صفایه نه افسونلر ایلهدك !
تلمیح صورتیله بیان ایتمك ایسترم .

---

[*] هرسکلی عارف حکمت بك افندی‌یه .

خالی

گچر عمرم صفادن ، شوقدن ، دلخواهدن خالی
دکل دنیایه قارشی گوکلم استکراهدن خالی .

جهانك سوری ماتمله ، سروری غمله توأمدر
دکلدر بزم نوشانوش عشرت آهدن حالی .

کیمك مبنای اقبالی ، کیمك بنیان آمالی
قضا گاه فلکده صدمهٔ ناکاهدن خالی ؟

غضنفرلر دخی لغزیده پای چاه غفلتدر
بو وادیٔ دسائس قالمامش روباهدن خالی .

نه‌دن کافی دگلدر خلق ایچون رهبرلکی عقلك ؟
نیچون هامون خلقت اولمیور گمراهدن خالی ؟

حقایق منکشفدر دمبدم مرصاد عرفانه
کرکدر قالماق آفاقی استکناهدن خالی .

کیم اولمش واقف اسرار وحدت؟ هانکی دم قالمش
بو کنبد پرسش لاریب این اللهدن خالی ؟

بو موجودات هپ آيينهٔ يكديگر اولمشدر :
قمر قالماز كونشدن ، ارض قالماز ماهدن خالى .

صفا ايواه دير ، آه ايلرم هر لحن عشقمده
لسان شعرم اولماز آهدن ، ايواهدن خالى .
١٠ حزيران ٣١٣

بر شرقى

آ كارم اسمكى ، آغلار يانارم ، صيزلانيرم
دم اولور كندى گوزمدن سنى بن قيصقانيرم .
گورهجكلر ، سوهجكلر ، قاپهجقلر صانيرم

دم اولور كندى گوزمدن سنى بن قيصقانيرم .

§

آه گوردم ، هله گوردم ينه رؤياده سنى
گوره بيلسهم نه اولور بويله على العاده سنى
گورمهسين كيمسه ديرم بن گورهيم ساده سنى

دم اولور کندی گوزمدن سنی بن قیصقانیرم .

§

سنی گوردم ده حیاتمده صفالر گوردم
سندن آیری یاشامقدن ایدر بنجه اولوم
باشقه‌سیله سنی گورمك اولومدر اولوم

دم اولور کندی گوزمدن سنی بن قیصقانیرم .

۲۷ مایس ۳۱٤

بدر تام

سکز، طوقوز سنه اوّل باش اورتوسیله چیقاردی
گورر گوزل بو دیمزدم ،
فقط او چاغده ده مطلق دیرم گوزللگی واردی
ناصلسه فرق ایده‌مزدم .

خاير ، خاير بنى آزمى دوشوندورردى بوگوزلر ؟
كه شمدى موجب رعشه
كه شيمدى پر خلجان هر گوگل نگاهنى اوزلر ،
دوشر اوگنده تلاشه .

او قيزجغز ، اوصبى قيز .. بو نوجوان ، بوفرشته
هلال ايدى اوزمان بدر تامدر بوگون ايشته
بوگون فقط متهكم جمالى گورديگى زشته
يارين قاليرمى او هيهات !

اوحسن و آن ايله چوق زهره‌لر ايدردى مباهات .
أوت ، بنم برى يك سوديگم ، أشم ، گونشمدى
او زهره‌لر هانى شمدى ؟

١١ مارت ٣١٤

چوجوقلرم

چوجوقلرم كه بزر نشوهٔ جنانمدر
چوجوقلرم طرب محضِ آشيانمدر .

جهانده وارسه بنم شاعرانه بر عمرم
چوجوقلرمله برابر گچن زمانمدر .

چوجوقلرمله بنم بنلگم تعدد ايدر
كه هيئتيله تماثيل جسم و جانمدر .

سرور، خنده ، تسلّى، اميد، نشوه ، حيات
بنم چولوق چوجغم ايشته اين و آنمدر .

بو ابتلاى ابوّت نه آ كلاشلماز شى
بو درس شعر بنم مشكل امتحانمدر .

بيوك بيوك گوريور گوزلرم صبيلرمى
او راصدم كه شو هر پيكم آسمانمدر .

شو بر ياشنده کی عليا محاسنيله بوتون
مخيله‌مده قالان شعره ترجمانمدر :

باقيش ، گولوشلرمز در بزم مشاعره‌مز
بو حسلی بوسه‌لرم ابلغ بيانمدر .

شو اوچ ياشنده کی سلمی ، لطيف جانلی بيبك
انيس يكدل و يكروح و يكزبانمدر .

ياواش ياواش بيويورسك سن آرتق الهامی
سنك بهار شبابك فقط خزانمدر .

خاير ! جهانده وجودكله قائمم اوغلم
حيات معرفتك عمر جاودانمدر .

٨ شباط ٣١٤

اوكسوز احمد

چوجوق دكلى نه ياپسين ؟ گورولتو ايتسه بر آز
آزارلانير ، دوگولور ، هرنه ياپسه خيرپالانير ،
نه ياپسه چوق گورولور : حيزلى كولسه ، حايقيرسه
بو بر بيوك صوچ اولور . بر صو بارداغى قيرسه
طويان گورولتولرى بر جنايت اولدى صانير !
چوجوقلغيله برابر دگلدى يك ياراماز ،
فقط قوناقده آلشمشدى دوگمكه اللر . . . .
اصل قباحتى خدمتجى اوغلى اولمقدر :
زواللى والده‌سى بر چوجوقله طول قاله‌رق
گلير بو خانه‌يه خدمتجيلك رجا ايلر .
قولايمى بر طول ايچون اوكسوزيله بر بولمق ؟
بولورسه لقمه‌ده بر امتنان محققدر .
اوت قبولى بوغاز طوقلغيله قابل اولور
معاشه چونكه چوجوق مصرفى مقابل اولور .

* * *

قيريق ، دوكوك بر اويونجاق أَلنده احمدجك
أوك ايچنده گزر قورقه قورقه هرکسدن
نه طاتلی سوز ، نه گولر یوز ، نه بر کوچك ایپلك
نه‌ده أوت نینه‌دن باشقه بر صحابت ایدن .
«گورولتوایتمه! اوطور! یات، ظیبار یومورجاق پیچ!»
بوتون ایشیتدیگی سوز ، گوردیگی معامله بو !
قادینجغز متحمل . دیمزدی برشی هیچ
سموم قهر ایله گوز یاشلریله قلبی طولو .
بو حاله برسنه آنجق تحمل ایتمشدی ،
یازیق که دوشدی وجودی اجل دوشکلرینه
حیاته قدرتی بر ییل ایچنده بیتمشدی . .
یازیق صبی‌یه ! یازیق مادرڭ امکلرینه !
بودر ، بو حالدر ایشته یورکلری یاقه‌جق
قادینجغز ده گیدرسه یتیمه کیم باقه‌جق !

* * *

بو بر سؤال که بی چاره خسته‌نك اوقونور
ظلالدار اجل ذی سکون جبیننده !
سؤالدر که جواب مقدّری طوقونور

طويانلره ينه بی‌چاره‌نك اينننده .
فقط سؤالی ، جوابی چوجق بيليرميدی ؟
نيچون بوكولمش ايدی بوينی اوكسوزك عجبا ؟
مريض بر نينه‌سندن نيچون ايدردی ابا ؟
كسيلديميدی بو طفلك صيانت اميدی ؟
اميدی يوقسه نيچون ايليوردی مادری ياد ؟
برندن انجينه‌رك ايتمش اولسه بر فرياد .

*
* *

نظرلری بولانيق بر قديد رنكی اوچوق
سكوته واردی مؤبد بو روح نالشگر
أوت او ظل هراس آور مماتی چوجوق
جبين مادره ده گورسه منطبع اوركر .
« جنازه‌يی ، ديديلر ، گورسون أيلسون نفرت
« بوتون گون اوزليه‌رك ايته‌سين معجّزلك . »
ديمك دگل يارامازلق او گريهٔ حسرت ،
او ناله‌لر بيله چوقدر بو أوده احمدجك ! . .
نه اولدی اوكسوزك اصلا دگلدی معلومی
جنازه نزدينه طوغرو صبیء معصومی :

گتيرديلر . . بری نعشك نقابنی آچدی
گورنجه آننه‌سنی « ایسته‌مه‌م ! » دیوب قاچدی .

٢٢ آغستوس ٣١٥

معمّا

معمّا نه ایشلر یاپار بر قارنجه
شاشار لانهٔ موره انسان وارنجه

نه ایشدر بو ؟ ناچیزی صنف هوامك
اولور حکمت آموزی سعیك، دوامك !

نه ایشدر بو آتی ایچون قید روزی
سنیکدن دوشن بر قناد صید روزی .

نه ایشدر بو؟ طورماز اوشنمز طاشیرلر .
کیدرلر کلیرلر قوشار اوغراشیرلر .

نه ایشدر نه ایشدر نه ایشدر بو یارب
بو اسرار اغرب بو اسرار اغرب !

*
* *

معما ! نه اغلار اورر بر اوروجك
دوائرکه مرکزلری متحددر.

شو حیوانجغز یاورو دوغمش دمینجك
غدایی نصل بولمه‌یه اولدی قادر ؟

نه‌در استحالاتی دود الحریرك ؟
فضاده نصل هجرت ایتمکده قوشلر ؟

دکل فکر ماضی‌یه بونلر مقارن
اوت حالی ، ماضی‌یی حیوان نه اکلار ؟

بو بر انسیاق طبیعتدر اما
معما ، معما ، معما ، معما !

— ۱۵ مایس ۳۱٤ —

شاکردلرمه

شویله بر عائله فرض ایلیه‌لم
حال و آتیسنی عرض ایلیه‌لم

طوتالم عائله‌لردن اوستون
اولسون افرادی فضیلتلی بتون

کیمی تاریخ شناسی اقوام
ارضی ایلر کیمی تدقیقه دوام

بری میال سیاسیاته
مطلع دیکری حسیاته

واقف زرع اراضی کیمیسی
عالم فن ریاضی کیمیسی

بری دستورلری جزم ایتمش
دیکری انجمی هم بزم ایتمش

کیمی تحلیل کنان اجسام
کیمی شاعر ، کیمی ماهر رسام

هپسی تحصیل هنرله ممنون
حاصلی جمله‌سی ارباب فنون

کیمسه واهی سوزه ایتمز رغبت
قندر آنلرجه مدار صحبت

بحثی هر داهیهٔ عرفانك
سببی زلزله‌نك ، طوفانك

خلقت احوالی ، حیات افعالی
خالقك حکمت عال العالی

جوهره نسبتی نه‌یمش عرضك
علت غائیه‌سی هر مرضك

نقد و ثروت نه ایله حاصل اولور ؟
کشی مطلوبه ناصل واصل اولور ؟

ایشته هپ سوزلری فنی بویله
آرزو بویله تمنی بویله ! . .

هر بری عائله‌نك نشر ايلر ؛
طوتديغی مسلكه دائر شيئلر ؛

بونلرك باب سعادتلرينه
ياخود اسباب سعادتلرينه

فقر و ذلت ايله يوقلق كلەمز ،
دردوعلت بيله چوقلق كلەمز

هر مصيبت بوكەمز قوللرينی
بيليرآنلر ياشامق يوللرينی

مشكل احوالی قولايلقله آشار
همت اصحابی سعادتله ياشار

شونی درپيش ايديكز ای طلبه !
حكم وجدانكز ايتسون غلبه :

طوپلامش سزلری دولت بوراده
اوقوسونلر ديەرك برآراده ؛

اولكز بربابا اولادی كبی
ديديكم عائله افرادی كبی

٢٩ تشرين‌اول ٣١٢

قطعه

تمديدى مستحيل موقت زمانمك
تحديدى كوچ زمينم ايله آسمانمك
نه‌يدم ، نه‌يم نه‌اولمق ايچون ايلرم قرار
نه‌يدى ؟ نه‌اولدى ماحصلى دودمانمك

بر لطيفه

اوياندم ، سحراورتالق يكده تنها
دكلدى !
كورنجه بنى بالقونندن چكلدى .
او ايركن اويانمش !
اوت ؛ صانكه كورمشده برطاتلى رؤيا
كولركن اويانمش .

پریشان ایدی صاچلری اورکوسزدی
بوقیز کورگوسزدی
هنوز کنج یك یوصمه نارین فداندی .
نیچون قاچدی بندن نیچون آه اوتاندی
الهی اوحالیله تکرار
ایده‌یدی چیقوب بالقونه عرض دیدار
اوشوخی پریشان بوله‌یدم
کورونمز اوله‌یدم، کورونمز اوله‌یدم

*
* *

یوجلمکده کون قارشیکی طاغ باشندن
خبر آلمق ایستر کبی یولداشندن
اوچوق بت بکنز، یورغون ، اوضاعی طورغون
زواللی کونش بللی برماهه اورغون
باقك طبقی بردسته کلشرده صولمش
بولوط صانکه آلتنده برگولکه اولمش

*
* *

چکلدم کورون آرتق ای نور دیده
دوشوردك امیده :

کوروندك

کوروندك ، فقط بر نقابه بوروندك
روامی ؟
بنم بونجه خولیالرم برهوامی ؟
کولرسك ، قاچارسك ، تستر ایدرسك
کوجندم بوکون ایشته قلباً سکا
فقط انکسار ایلرم بن سکا :
آغارسین صاچك !.. یان کونشدن ، اول اسمر
بوحالکله دینسون سکا : لیل مقمر !
سنکچون بودر انکسارم نه دیرسك ؟

۳ مایس ۳۱۲

قطعه

کندی نفسن طانیان انفس و آفاقی طانیر
بویله اولمازسه کشی عارف بالله اوله ماز
اولمسه نشوهٔ باقیسی فنانی اللهك
فانیان ذوق بقادن ینه آکاه اوله ماز

نظیره

نه نشوه‌لر وار ایدی ذوق جامدن باشقه !
نه حس ایدردی کوکل شوق تامدن باشقه ؟

کدر دیدکلری شی صانکه یوقدی ماضیده
نه واردی بنده صفای مدامدن باشقه ؟

بتون مشاغلمی نظمه حصر ایدردم آه
کوکلده یوقدی امل انتظامدن باشقه ؛

قیامتی بکا اخطار ایدن ده اولمازدی
سزك او ایتدیککز هر قیامدن باشقه .

بنم ایچون سزه لایق نه وارکه عرض ایده‌یم
کمال صفوت ایله احترامدن باشقه ؟

بوکون او دار و صالك ثوابدر یادی
نه‌لر یاپاردق او یرده حرامدن باشقه !

سلام ویردیککز بر او یردی بنده‌کزه
اولورمی جنت او دار السلامدن باشقه ؟

آلافرانغه شطحيات

نه بو سوسلنمه؟ نه‌در بو تووالت مادموازه‌ل؟
سزه دیرلر بوقیافتله قوکت مادموازه‌ل!

یك یاراشمشسه‌ده قوستوم هله تور نور، قورسه
قیصه کلش سزه بر پارچه ژاکت مادموازه‌ل ،

آقووا پانسه‌وو ؟ پورکی‌وو وورانده مالورروز ؟
ژه‌وو زاسسورکو وونتپا غریزت مادموازل [*]

سوییورمش سزی شانتور طاقندن بریسی
نی‌مأیوس ایدییور باق بوجهت مادموازه‌ل!

سوییورمش دیبورم [نون] دیمه‌یك طوغری سوزه
بوکا هم [وی] دییکز همده أوت مادموازه‌ل

ژه‌وو رانقونتر پاندان له‌ته دان‌زون ژاردن [**]
الکزده بولنور برده دمت مادموازه‌ل

---

[*] A quoi pensez-vous? Pour qui vous vous rendex malheureuse ?
Je vous assure que vous n'ètes pas grisette mademoiselle.

[**] Je vous rencontre pendant l'été dans un jardin.

کلمدی عقلمه بردنبره پاردوننه موو ا
سزه تقدیم ایدەیم بر سیغارەت مادموازەل

عجبا نردە براقدم قوطویی بن ما شەر ؟
قافه شانتاندەمی غیب اولدی پاکت مادموازه ؟

پراتیقسز بکا قونوەرساسیون کوچ کلیور
کرچه ازبرلیورم خیلی لغت مادموازەل

عقلم ایرمیور
١

ماهیت حیاته بنم عقلم ایرمیور
کیفیت مماته بنم عقلم ایرمیور

عقلك نصل شی اولدیغنی سویلیور حکیم
لکن او ترهاته بنم عقلم ایرمیور

قوت نەدر ؟ ضیا نه دیمکدر ؟ نەدر اثیر ؟
اسرار شش جهاته بنم عقلم ایرمیور

اسمی سما اولان بوکتاب مقدسك
متنندەکی لغاته بنم عقلم ایرمیور

دور مدام انجمه رغماً ای آفتاب
کوستردیکك ثباته بنم عقلم ایرمیور

افلاك ایله شموسی نصل حوصلەم آلیر ؟
ذرات کائناته بنم عقلم ایرمیور

بر کبریای نا متناهی‌یه و الهم
بر ذات وار او ذاته بنم عقلم ایرمیور

ادراك ایدرمی‌یم بن او موصوفی کیم آنك
ذاتندەکی صفاته بنم عقلم ایرمیور

عقلم (صفا) ایررمی اساس تکونه
حالا مکوناته بنم عقلم ایرمیور .

بر مخطره

مدبره اقبال جنت كوسترر دنياسنى
بخت كوسترمزدى اقبالك بكا رؤياسنى
سن بكا وعدكله ويردك مسعدت خولياسنى
بن ينه شبدر صانيركن ليلمك فرداسنى
صبحه تحويل ايلدك بختم شب يلداسنى
سن بكا ويردك رژيكا تبلكى سوداسنى
« يوقسه نردن دوش اولوردم بو خيال خامه بن »

— ١٣ نيسان : ٣١٢ —

انتها

فیأتی ٥ غروشدر

ادبیات حقیقیه کتبخانه‌سی کلیاتندن نشر اولنان آثار

اسامیء کتب

عدد کتبخانه		اسامیء کتب	غروش	پاره
١	[منظوم شعر]	مغدورهٔ سودا	٢	
٢	[منظوم شعر]	«انطاق حق»ك تخمیسی	١	٢٠
٣	[منظوم شعر]	سنوحات — ترجیع بند	١	٢٠
٤	[منظوم شعرلر]	منسیات	٥	
٥	[منظوم شعرلر]	حسیات	٥	
٦	[منظوم شعرلر]	اشعار وفا	١	٢٠

دردست طبع بولنانلر :

محاکمات ادبیه جلد ٢

مرکز توزیعی . باب‌عالی قارشوسنده [کائنات کتبخانه‌سی]در